

K TŌ-BĒLA TI WĒ-HINDEĪSIA,

WŌTENGA

MENDE-BĒLA TI KENYĒI HŪ.

*Nyegingo gōma Inglisi ma, na nyegi lo Ngēwo ngi
kōloi kenyē wēkeīsia ma.*

LONDON:
PRINTED FOR THE
BRITISH AND FOREIGN BIBLE SOCIETY
BY R. CLAY, SONS, AND TAYLOR, PRINTERS,
BREAD STREET HILL.

1872.

TŌ-BELA TI WĒ-HINDEĪSIA.

NGŪ I.

Theofilo, nya mba! njia halēi wo ta lo ngi nyēgini hindēi gbi va nasia Yēsu i tatōni pē va, ke kara wē va,

2 *Ngīye fōlōi na ti leni angiē, na wōma i wēlani a sawa vēla tō-beletsia wē, nasia i ti mahōni a Hōli Yafēi gbayēi.*

3 *Nasia i ngi vului geni atiē ngi vulungo, na wōma ngi monēi i gboyoni, a nali gbōtōa sansango, na ti ngi loni fōlō nu fēlē gboyongo, ke na i hani nasia yia leni ti Ngēwo genyēi va:*

4 *Ke kina ti ye yandoni ta tēni, ke i ndēa ti ma, ye: tā gbia Yerusalema hū, ke ti njiēi mawulō Kei i ndēni ti ma, na wu mēnini angē.*

5 *A tonya sē Yohane i baptisi wēni lo a nja, ke ta wu baptisilo a Hōli Yafēi, ifōlōisia tī gbōtōni ji wōma.*

6 *Falē, kina ti ye yandoni, ke ti ngi molia, te,*

Ndēmōi, ba kenyei yamalo Israeli ma gboma kpēlēi ji ma?

7 *Kē i ndēnga ti ma, ye. Wu nda yā na kpēlēisia go va, o lowoṛisia nasia Kēi i ti lama-gbatza ngi nda gbayēi hū.*

8 *Kē wa kpaya jolo na wōma Hōli Yafēi i wēa lo wu ma, kē wa wēma a sēli-bela lo nya va Yerusalema hū, kē Yudia gbi hū, kē Samaria hū, kē ndoloi yafōmēi.*

9 *Kē kina i hindēi jisias lēni, kia lē ti na gbēni, kē ti lēnga angiē, kē ngēlē i ngi lōnga hū ti yama.*

10 *Kē kia lē ti ngēlē ma gbēni tin, kia i ye lēma, kpē lē, hinga fēlēa ti lōni ti gbēla, kōla gōlē ti ma;*

11 *Nasia be ti ndē, tē, Wu Galili-bela, gbē va lo wa ngēlē ma gbē? Yesu yakpēi ji, na ti mbumbua wu lā, ti ya la ngēlē-gōhū, a walo kuna gboma kina wu ngi lōni i lini ngēlē-gōhū.*

12 *Kpēlēi na ma, kē ti yama Yerusalema hū, ta hijē ngiyē mahū ta tōli a Elaiōn, na a hijē Yerusalema hū sabati vō-jia yēla.*

13 *Kē kina ti wani, kē ti lēnga ngēlē ya gundo yēla hū, hindēi na Petero i hēi na, kē Yakobo, kē Andera, kē Filipino, kē Thoma, kē Barthalōmi, kē Mathea, kē Yakobo, Alfea hindō lōi, kē Simon Selote, kē Yuda, Yakobo ndē-hindōi.*

14 *Jisias gbi lo ti ye hē wē lēkē, ta manene wē a ngō yēla, ta nyahanga, kē Maria Yesu ngi njē, ta ngi ndēngeṛsia.*

15 *Ke i fōlōi nasia ma, ke Petero i lōnga tō-pōma beḷetsia lta, i ndē, ye (nungētsia ti lēi ti kpāni, ti ye nu woita gboyongo).*

16 *Ndē-bela nya mbanga, ma i ye kōi lo kolo nyēgingoi ji i lō ma, na Hōli Yafēi i ndēni a Davide layiṛi ndalōngo Yuda ma, na wō pēlēgēmōi lē nasia wē ti Yesu hōuni.*

17 *Gbamailē ti ngi gbāilo amuṛ, ke i ngi nda jōila ngēngēi ji hū.*

18 *Ke kēnei ji i kpā yēyai lo a hinda nyamu mawa, ke i gula a ngi wuma wē, ke i bēla ndia fa, ke ngi wurui i gbia.*

19 *Ke nasia gbi ti Yerusalemā hū ti kōnga; ta mia ta kpalēi na wale ti nda layiṛi hū, te, Akeldama, na mia ta tōli a Nama gbalēi.*

20 *Gbamailē nyēgingo lē koloi Psalmi hū, Gbē ngi hēmēi i lōmbō, ke numu gbi ā hēi na; ke ngi yēngēi gbē nu wēka i mbumbu.*

21 *Falē, nungēi jisias lta nasia ti tōni mu ma ma jia, kpēlēi gbi ma Ndēmōi Yesu i ye wa mu lta, a gbia.*

22 *Tatōngo Yohane baptisimi ma, i hiti fōlōi na ma ti leni angiṛ mu lta, mahōngo mu yēla mahōu i wē a sēli ma tēni, ngi gbia va ndowu.*

23 *Ke ti ti fēlē mahōua, Yosefo-ta tōli a Barsaba, na bē ti ngi waleni a Yusta, ke Mathia.*

24 *Ke ti hēnga, te, Bia Ndēmōi, bia bi nunga gbi*

ti lisia gongo, nunga fēlēi jisìa gele na bi ngi mahōunga,

25 Kē i almami yēngēi ji kaka yēla wumbu kē tō-mo yēngēi, na Yuda i gulani ma ndalōngo ngi hinda nyamui ma, kō i li ngi nda limēi.

26 Kē ti ti wō-gbēisia gbēnga; kē ngō-gbēi i gula Mathia ma; kē ti ngi gbānga a tō-bela pu mahū yēlēi.

NGŪ II.

Kē kina Pentekosti vōlōi i ye hitini panda-wanda, ti gbi ti ye a ngō yēla lo hinda yēla.

2 Kē keyakpē ngō i gbia ngēlē-gōkū kia vivi vefē ma, kē i pēlēi gbi lavēnga hindēi ti ye hēi na.

3 Kē nē-bēlangoa ti gēnga atiē, kia ngombu na, kē i hēnga ti gbi ma a ngēla-ngēla.

4 Kē ti gbi ti hū vēnga a Hōli Yafēi, ti tatōa a kenyei wēka yia lēla, kia Ngafēi i fēni ti wē ndē va.

5 Kē Yahude-bēla lo ti ye Yerusalema hū, nunga ta luwa Ngēwo ma, ti gbiani kenyei gbi hū ngēlē bu.

6 Kē kina tōwoi ji i ye vayani hū, kē fahēi i yandonga, kē ti nēmahū i bānga, ji va numui gbi i menī ti yia ngi nda genye yiēi hū.

7 Kē ti gbi ti nēmakū wunga, ti wu hū i bā, tē ti nyonyo ma. Kpē lē, jisìa gbi ti yiamā Galili-bēla ya atiē?

8 Kē i yē na ma numui gbi wō meni mu nda genye yiēi hū ti mu lēni hū?

9 Partia-bela, kē Mede-bela kē Elamite-bela kē nasia ti Mesōpōtamia hū, kē Yudia hū, kē Kapadōsia hū, kē Pontuhū, kē Asia.

10 Kē Frigia, kē Pamfilia, Misera hū, kē Libya gakeisia hū ti Syrene gbēla, kē Roma hōtanga Yahude-bela, kē nasia ti hijē Yakude-bela ti hindeisia hū.

11 Krete-bela kē Arabe-bela mu meni ta Ngēwo yēngē waisia yia lē mu nda genye yiēi hū.

12 Kē ti gbi ti wu hū i wunga, ti nemahū i hupu, tē ti nyonyo ma, E, gbē lo a jī?

13 Ti lēnga ta ti yelē, tē, Nungei jisiasia ti lavēngo lē a ndo nina.

14 Kē Petero i lōnga ta pu mahu yēlēi, i ngi wōi lē, i ndē ti ma, ye, Wua nunga Yudia-bela, kē wu gbi wu hēini Yerusalemia hū, a hindēi jī gō, wu wōlo nya layieisia ma.

15 Ji va jisiasia tī ndo hōu hū, kia wa ndēla, gbamailē wa-mande ndēwē isawagēi lo ifōlōi hū.

16 Kē jī lo wō na tuwō ma yia-lēmōi Yoele ndēi ye.

17 Ngēwo ye, a wama wēma lo fōlōi ikelelmageisia ma, nga nya Yafēi wulo ngēlēbua gbi ma, kē wu hindō-lēngēisia, kē wu nyaha-lēngēisia ta tuwō ma-yia-lēlo, kē wu gonga ta tuwō lolo, kē wu gēna wōveisia ta hēnga lo.

18 *Ke boilōpōṛisia ma, ke nya nyaha-boilōpōṛisia, nga nya Yafēi wulo ti ma fōlōi nasia ma, ke ta tuwo ma-yia-lē lo.*

19 *Ke nga nguhū ba hindā gelo ngēlēgōhū imahu, ke nalia ndgloi hu imbui; nama, ke ngombu, ke nduri lengo.*

20 *Fōlōi a wōtēlo a kpindi, ngalui a wōtēlo a nama, Ndēmōi vōlō lowongo wai na a lā a wa.*

21 *Ke a wēma lo, numui gbi lo a Ndēmōi bijei hū veli a bawōlo.*

22 *Wua Israeli-bela, a njiēi jisias meni; Yesu Nasaretimoi, numui na Ngēwo i kpiani wu lta a kandē-hindā, ke ngu hū bā hindā, ke nalia, nasia Ngēwo i pēni ngi hū wu lta, kia wu vuluisia bē wu kōngō:*

23 *Na ti ngi vēni kia Ngēwo i wu hiteni la ngōva ma, ke ngi luwo ma nemahū lēwē, wu ngi wumbua a tōkō nyamua, wu ngi gbakpa krosi ma, wu ngi wā:*

24 *Na Ngēwo i ngi gbiani ndowu, kia i wēlani a ha ikpalēṛisia vulō la, gbamaile na e wē wo i ngi hōu.*

25 *Gbamailē Davide i ndēni lo ngi va, ye, Ngi Ndēmōi loilo ku gbi ma i nya luwo, gbamaile i nya yēja lōkōi ma lo, kō tā nya gbulē.*

26 *Falē, nya li i gōhū neni, ke nya nē i gahū gbiani, ke ji bē ma, nya luwui a levulo ndiwē ma hū:*

27 *Gbamaile bē nya yafēi lō ndowu, kē bē luma bi Hōlimoi i lula.*

28 *Bi pēnga ngi ndevu wēlēsia go, ba nya lavēlo a kōhūnē a bi yamēi.*

29 *Ndē-bela nya mbangū, gbē ngi njia lē wu ma gbōlēn kē-wai Davide va, kē i ha wo, ti ngi gbōwua wo, kē ngi gambēi ma tēni lē a fōlōi ji bē.*

30 *Fale kia tuwoma-yia-lē-mo angiē, kē i kongo kē Ngēwo i jōndua a kpōrō ngi wē, ye, Na na gbia ma ngi gōhū na ngi luwui lē, a Kristi lēlo hēi va ngi maha hēmēi ;*

31 *Kina i ji loni tuwo ma, kē i Kristi ngi hijē ndowui yia lēnga, ye, ngi yafēi ī ye lōni ndowu, kē ngi luwui e lula.*

32 *Yesu i ji lo Ngēwo i kpiani ndowu, na nu gbi ma jēlia amuē.*

33 *Falē kia Ngēwo i ngi leni a ngi yēja lōkōi, kē kia i Hōli Yafēi joni na Kei i ndēni ye a fē, i ji wuilo na wu toma nā, kē wa menī.*

34 *Gbamaile Davide ī leni ngēlē-gōhū. Kē ngi vului i ndēi lo ye, Ndēmōi i ndēi lo nya Lēmōi ma, ye. Hēi nya yēja lōkōi ma.*

35 *Ngīyeke nga bi gonyoisia wē a bi nyimima hēwuru.*

36 *Falē, gbē Israeli wēlēi gbi i kō a tonya, kē Ngēwo i Yesu yakpēi na wēnga, a Ndēmō kē Kristi, na wu ngi gbakpāi krosi ma.*

37 *Kē kina ti ji menini, kē i ti li bōnga, kē ti*

ndēnga Petero ma, ke tō-bēla wēkeisia ma, te, Ndē-bēla, mu mbangā, Ma gbọ wē?

38 Ke Petero i ndēnga ti ma, ye: A wōtē, ti wu gbi baptisi wē Yēsu Kristi bijei hū, manuma va wu. hinda nyamuisia ma, ke wa Hōli Yafēi bōyēi jolo.

39 Gbamaile na wọ ti ndēni, i wu va lo, ke wu lēngēisia, ke nasia gbi ti kuha ma po, kia nasia ti gbōtō ma na Ndēmọi mu Yēwoi a ti wale.

40 Ke a njia gbōtōma wēka lo i sēli ti wē, ke ndahi, ye, A wu vuluisia bawō mbōnda gbinigbingoi ji ma.

41 Ke nasia ti njiei guruni a kōhūne, ti ti baptisinga: ke fōlō yakpēi na sē, ke ti matōngo ti ma, ba to nunga keme sawa.

42 Ke ti lōnga kpañ tō-bēla ti garēi wē ma, ke mbā yei hu, ke kpohu yalē va, ke hē wē va.

43 Ke nduwa i wanga numui gbi hū, ke tō-bēleisia ti ngu hu mba hinda gbōtōma wēnga, ke nalia.

44 Ke nasia gbi ti hōuni a tonya ti ye hinda yēla lo, ke ti hani gbi jọ makpongo.

45 Ke ti nasia majia i ti yēya, ke ti johanisia, ti kolē nunga gbi ma, kia numui gbi i lōi la.

46 Ke ti lōnga fōlō gbi ma Ngēwo welēi bu a ngō yēla, ta kpohu yangale pelēi ji bu ke na bu, ta tī mehansia mē a kōhune, ke ndi yēla.

47 Ta Ngēwo latō ta ngau wanda jọ a nungeisia

gbi; ke Ndēmōi i Ngēwo-bela matõa fõlõi gbi ma, nasia ta bawõ.

NGŪ III.

Ke Petero ke Yohane ti lenga a lēnga Ngēwo welēi bu a hē gbēlēi, a wamandē ndēwē i tau-gēi ma.

2 *Ke ti ya a kēna yēla na gbiani ngi njēi gõhã ngi gborongo, na ti ngi lani fõlõ gbi ma Ngēwo welēi la ta tõi a Nyandē, mbõya hani veli va nasia ma ta wa Ngēwo welēi bu.*

3 *Kia i Petero loni ke Yohane tē ti wa Ngēwo welēi bu, ke i mbõya hani velia ti ma.*

4 *Ke Petero i ngi gbēlēa tin, ta Yohane, ye, Mu gbē.*

5 *Ke i wõlõa ti ma, a tõ ye a hani jolo atiē.*

6 *Ke Petero i ndēa, ye, Pata, ke kani tī nya yēya; ke na i nya yēya, ta lo nga fē bi wē: Yesu Kristi Nasareti-moi bijēi hã. Hijē, bi jia.*

7 *Ke i ngi hõua ngi yēja lõkõi ma, i ngi wumbu: ke keyakpē ngi gowõisia ke ngi gbõwõisia ti gbaya.*

8 *Ke i windēnga, i lõ; ke i jia, i wa Ngēwo welēi bu ta tēni, a jia, a winde, a Ngēwo latõ.*

9 *Ke nungēisia gbi ti ngi loa a jia, a Ngēwo latõ.*

10 *Ke ti konga ke ta lo i ye hēini mbõya hani veli va pelēi la Yandēi Ngēwo welēi ma: ke ti gbi ti wu hu i wunga, ti nemahũ i ba, na va ti pēni ngi wē.*

11 Kē kia kporo-moi na ti ngi bawōni i Petero hōuni kē Yohane kē nungeisia gbi ti wā a pime ti yē gbenjei hū, ta tōli a Solomon gbenjei, ti wu hū wungo kpu.

12 Kē kina Petero i toni, kē i ndēa nungeisia ma, ye, Wua Israeli-bēla, i yē na wu wu hū a wu ji va? i yē na wa mu gbē tiñ, pēngo wē mu pēa kēnēi ji i jia a mu gbaya, o mu hinda yēkpē?

13 Abrahami ngi Yēwoi, kē Isako kē Yakobo, mu keisia ti Yēwoi, i pēa ngi hindō-lōi Yesu i vō, na wu fēni, wu mawalini ngi hinda ma Pilato labu, kina i ye karani ye i li.

14 Kē wu mawali lo Hōli-moi ma kē Tonya-moi, kē wu lōni a nu wa-mo lo ti ngi vē wu wē.

15 Kē wu ndevu-jamei wā, na Ngēwo i kpiani ndowu, na ma jēlia amuē.

16 Kē ji va mu ngi bijēi hōuni a tonya, ngi bijēi lo ikēnei ji bawōni, na wa to wu kongo: tonya hinda hōu lēi na ngi hū, ta lo i ngi goa a kahū kpakpau ji wu gbi yama.

17 Kē nā, nya mbangeisia, ngi kolo kē wu pēni mamu hū lo, kē wu mahū-bēleisia bē.

18 Kē hindēi nasia Ngēwo i kēni tuwo ma a ngi lugo yia-lē-beleisia gbi ti lēi, ye, Kristi a monelo, i wēlani a pēla.

19 Falē a wu nēmahuisia maluve, kē wu wōtē, ko wu hinda nyamuisia ti lufē, kina kpēlēi ndi lēli gbēlēi ta wama ta hijē Ndēmōi yama;

20 *Kē a Yesu Kristi lōlo, na wō ta ngi yia lē tuwō ma wu ma :*

21 *Na mahōngo ye lē ngēlē-gōhū i ngi wumbu, ngiye hanisia gbi ti yama gbēlēisia ta hiti ma, nasia Ngēwō i ti lēni a ngi hōli lugoma yia-lē-bēlēisia ti lēi, kia wogba ndoloi i tatōni.*

22 *Gbamailē Musa a tonya sē i ndēi lo keisia ma, ye, Ndēmōi wu Yēwōi a tuwō ma yia-lēmō gbiālo wu ndēngēisia lia, kia ngi na, ta lo wa ngi wō menī hindeisia gbi hū, na gbi lo a ndēma wu ma.*

23 *Kē a wama wēma lo, numui gbi lo na ē tuwōma yialē-mōi na wō menī, ta ngi walo i gbia nungeisia lia.*

24 *Kē tuwōma-yialē-bēlēisia gbi ta hije Samuele ma, kē nasia ti tōni pōma, kē nasia gbi ti ndēni, tta bē ti fōlōi jisīa yia lēni lo tuwō ma.*

25 *Wua lo tuwōma-yialē-bēlēisia ti lēnga awuē, kē ngō yēlei na Ngēwō i ndani a mu keisia, ye Abrahamo ma, kē bi hui hū lo mbōndā gbi ti ndoloi hū ta bēlēma.*

26 *Kia Ngēwō i ngi Hindō-lōi Yesu gbiani ndowu, i ngi lōni wa yēsē lo yē wu bēlē va, kō i wu gbi wōtē wu hinda nyamuīsia ma.*

NGŪ IV.

Ke kina ti ye yiama nungeisia ye, ke almamisia ke Ngewo-welēi mahū-gbē-moi, ke Sadusisia, ti yēinga ti ma.

2 *Kpalengo ti ma, ji va ti nungeisia garani, ke ti Ngewo yiēi lēni hijē va ndowu hū a Yesu.*

3 *Ke ti ti hōua, ti ti wu kpa hū ngiye ke fōlōi ipēkēi ma, gbamailē kpoko i ye welenga.*

4 *Ke na bē va, ti gbōtōma ti njiēi menini ti hōuilo a tonya; ke nungeisia ti kpāni ba tō kemē lolu.*

5 *Ke kina i ye wēni ngēlēi ina ma i wōni, ke ti mahū-bēlēisia, ke ndē-bēlēisia, ke kolonyegi-bēlēisia.*

6 *Ke Ana almami wāi, ke Kaifa, ke Yohane, ke Aleksandera, ke nasia gbi ti ye almami wāi bōnda hū, ke ti gbi ti yandongā Yerusalemā hū.*

7 *Ke kina ti pēni ti lō ndā, ke ti ti molia, tē, A gbē gbaya lo, o a yē bijēi lo wu ji wēni?*

8 *Ke Petero ngi lavēngo a Hōli Yafēi, i ndēnga ti ma, ye, Wua mahū-bēla nungeisia va, ke ndē-bēla Israeli va.*

9 *Ina wu mu hū gbēnga a fōlōi ji hinda wandēi va mu pēni a higbē-moi wē, i ye bauōni;*

10 *Wu gbi a kō, ke Israeli-bēla gbi, ke Yesu Kristi Nasareti-moi bijēi hū lo, na wu ngi gbakpani*

krosi ma, na Ngēwo i kpiani ndowu, ta lo i pēni kenēi ji i lo wu labu ngi bawongo.

11 Kōtui ji lo wu pelēi lō-beleisia wu kulani vo, na i wēnga a kundoi ingui.

12 Ke mbawō-hinda ī numu wēka gbi hū: gbamailē bijēi wēka gbī ngēlēbu na ti fēni nunga lta, na ma bawō la.

13 Ke kina ti Petero yau-lēwē loni, ta Yohane, ke ti tonga te ke ti garangoi yelē, ti mamungo, ke ti wu hū i wunga; ti hinda i hitē ti wē, ke ti ye Yesu wōma lo.

14 Ke kina ti kenēi gbēni na ti ngi bawōni, i lōni ta tēni, tī guni a njia gbi lēla.

15 Ke kina ti ndēni ti ma, te, ti gbia ngu-hitēt hū, ke ti wu-hitenga ti nyonyo ma.

16 Te: Ma gbo wē a nungēi jisias? gbamailē ti towo gabande wēnga, ke ndawōngo lē lēn nasias gbi wē ti Yerusalemas hū, ke mē mawali ma.

17 Ke kō ā vayas hū kuhama nungēisia lta, a mu ti lahi nayin, kō tā yias gbomas numu gbi yē bijēi ji hū.

18 Ke ti ti walea, ti ndē ti ma, te, tā njias lē pōlōn be, o tī kara wē Yesu bijēi hū.

19 Ke Petero ke Yohane ti pōtēa te ti ma, Ina tonyango lē Ngēwo yamas, mu wu wō menī i lēwē Ngēwo ma, a sēli lē.

20 Gbamailē mē gbahas a nasias lēla mu ti loni, ke nasias mu ti menini.

21 *Ke kina ti ti lahini gboma, ke ti gbēnga ti ma ti li, ti pēlē gbī jōni ti mone va, gbamailē nungeisia va: jī va ti gbi ti Ngēwo latōni lo na va i ye wēni.*

22 *Gbamailē kenzi vōi i ye lēwēni nu fēlē gboyongo ma na mbawō yēngēi jī ti pēni ngi ma.*

23 *Ke kina ti gbēni ti ma ti li, ke ti wa ti mbangeisia yē, ti na gbi huge atiē almami waisia ke ndē-beleisia ti ndēni ti ma.*

24 *Ke kina ti na menini, ke tī ti wōi lenga Ngēwo yē a lēnga, ti ndē, te, Ndēmōi, bia lo Ngēwo abiē na i ngēlēgōhū gbatenga, ke ndoloi, ke gbōyēi, ke na gbi ngi hū:*

25 *Na i yiani a ngi boilōpōi Davide la hū, ye, I yē na kafrisia ti li a lēwē, ke nungeisia ta malama hinda gara?*

26 *Mahangeisia ti ndoloi hū ti lōilo, ke samangeisia ti yandoni lo hinda yēla Ndēmōi ma, ke ngi Kristi ma.*

27 *Gbamailē a tonya, bi hōli lōi Yesu ma lo, na bi ngi mahōuni bi nguani, Herode ke Pontio Pilato ta kafrisia ke Israeli beleisia ti yandōi lo.*

28 *Ko ti na gbi wē bi lōkōi, ke bi wu-hitēi i karani tuwo ma pē va.*

29 *Ke nā, Ndēmōi, ti lahisia gbē le, ke bi fē bi boilōpōisia we, ko ti bi layiēi lē a ngau-lēwē gbi.*

30 *Kia le bi lōkōi vōmbōngo mbawō va; ko nalia ke ngu-hu bā hindā ti wē a bi hōli lōi Yesu ngi bijēi.*

31 *Kē kina ti ye wēlani a hela, kē hindēi i gbelia ti yandoni na, kē ti gbi ti lavēnga a Hōli Yafēi, kē ti Ngēwo yiēi lēa a ngau lēwē.*

32 *Kē faha gbōtōi nasia ti hōuni a tonya ti lī i ye yakpē, kē ti yafēi yakpē: kē numui gbi ̄ ndēni, ye, hani nasia ti ngi yēya ngi wō lē; kē ti hanisia gbi makponi lo.*

33 *Kē a kpaya wa lo tō-bēlēisia ti sēlini Ndēmōi Yesu hijēi va ndowu: kē ngama wanda wa i yēnga ti gbi ma.*

34 *Kē numu gbi ̄ ye ti līa i manini: gbamailē nasia ti gbōtōma ti ndoloa jōni, o pelēa, ti ti majiēi lo, ti wa a hanisia ti baisia ti ti majiani.*

35 *Ti ti la tō-bēlēisia gowo ma, kē lī kolēa numui gbi ma, kia nani i ye ngi ma.*

36 *Kē Jōsē, na tō-bēlēisia ta tōli bē a Barnaba (na ti pōtēni, tē, Ndi lēli lō) Levi-mo, kenye Kyprusi-mo.*

37 *Ndolo i ngi yēya, i majia, i wa a navōi, i nda tō-bēlēisia gowo ma.*

NGŪ V.

Kē kena yēla, ngi bijēi lo a Anania, ta Safira ngi nyahēi, kē ti sō-hani majia.

2 *Ti bai tēnga lowu, ngi nyahēi bē hūgongo, i wa a tēnga, i nda tō-bēlēisia gowo ma.*

3 *Kē Petero i ndēnga, ye, Anania, Gbē va lo*

Satana i bi li lavēnga nde-gola va Hōli Yafēi wē, bi bai tēnga lowu ndoloi va ?

4 *Kia lē i yē na, bi wō i yē lē? ke pōma bē bi majiani, i yē bi gbaya lōkō hū? Gbē va bi hindēi ji garani bi li ma? bi nde-golani nunga wē, ngiye ma Ngēwo.*

5 *Kē kina Anania i njiēi jisia menini, kē i gula, i ha: kē ndua mbanga i welēnga nasia gbi ma ti hindēi jisia menini.*

6 *Kē konga ti hijēa, ti ngi mave, ti gbia angiē, ti ngi gbōwū.*

7 *Kē ba tō wamandē ndēwē sawa yelē na wōma, kina ngi nyahēi i na go i wēni, kē i wa.*

8 *Kē Petero i pōtēa, yē ngi ma, Ndē nya ma, ina wu ndoloi majiani ji va lo? Kē i ndēnga, yē, A tonya, ji va lē.*

9 *Kē Petero i ndēnga ngi ma, yē, I yē na wu ngō yēla wua Ndēmōi Yafēi hūgo va? Kpē lē, nasia ti gōwoi ti bi hini gbōwuni, tia lo pele la, kē ta lilo a bia bē.*

10 *Kē i gula gbulugu ngi gōwo ma, kē i ha kpulēn, kē konga ti wa, ti malē i ha, kē ti ya angiē, ti ngi gbōwu ngi hini gbēla.*

11 *Kē ndua wa i wēnga Ngēwo-bēla gbi ma, kē nasia gbōtōma ma ti hindēi jisia menini.*

12 *Kē nali hinda gbōtōma kē ngu hū wu hinda ti wēnga a tō-beleisia ti lōkō nungeisia lia; kē ti gbi ti yē Solomōn gbenjei hū lo a ngō yēla.*

13 *Ke inasia ti lōni numu gbi lī ī lōni i vefe ti ma: ke nungeisia lo ti ti latōni.*

14 *(Ke hōu-bēla a tōnya ti matōa lēkē gboma Ndēmōi ma: hinga vaha ke nyahanga).*

15 *Ta mia na ti wani a higbē-bēla ngitisia ya, ti tī la kpukōa ma kē ngara bēbēa ma, kō Petero nene kulō lēkē bē, kia a yē lēwē ma, i wē ti lēnga ma.*

16 *Ke faha bē i wa Yerusalema hū ta hijē ta waisia hū ti ndu ma, ta wa a higbē-bēla, kē nasia ngafa nyamua ti yē ti mone, kē ti ti bawōa.*

17 *Ke almami wai i hijēa, kē nasia gbi ti yē ngi wōma (na Sadusi gakēi lē,) kē ti lavēnga a tōma.*

18 *Kē ti lōkō welēnga tō-bēleisia ma, ti ti wu kpindi welē gbamēi bu.*

19 *Kē Ndēmōi lō-moi a kpindi i kpindi welēi i ndeisia lawōa, i gbia atiē, yē.*

20 *A li, wu lō Ngēwo welēi bu, wu ndevui ji i njiēi gbi lē, nungeisia ma.*

21 *Kē kina ti na menini, kē ti wa Ngēwo welēi bu a ngēnda tete, ti kara wē. Kē almami wai i wa, kē nasia ti yē ngi wōma, ti ngu hite-bēla yando, kē Israeli lēnga i nde-bēla gbi, ti nunga lō kpindi welēi bu, ti wa atiē.*

22 *Kē kina nasia ti ti lōni ti wani, tī ti malēni*

23 *Te, A tōnya mu kpindi welēi malēni kpouungo kpan, kē mahū-gbē-bēleisia ti lōni pōma peleisia la: kē kina mu ndawōni, mu nu gbī malēni mbu.*

24 Kē kina na almami wai, ta Ngēwo wēlēi mahū-gbē-moi, ta almami ikulōisia ti hindēi jisiasa menini, kē ti nemahū vaya ti va, tē, jī a wēma a gbo.

25 Kē numu yēla i wa, i ndē ti ma, yē, Kpē lē, nungeisia wu ti wuni kpindi wēlēi bu, tia lo lōni Ngēwo wēlēi bu, ta nungeisia gara.

26 Kē Ngēwo wēlēi mahu-gbē-moi i ya ta kugbanga, ti wa atiē, kē kpaya hū ī lē; gbamailē ti luwailo nungeisia ma, kē tā ti ho a hotu.

27 Kē kina ti wani atiē, kē ti ti hēa ngu hite-bēla labu: kē almami wai ī ti molia.

28 Yē, Mū ndēni wu ma, mē, wā kara wē bijēi jī hū? kē kpē lē, wu Yerusalema lavēnga a wu gara wēlēi, kē wu lōni wu kenēi jī ngi namēi yēi mu ma.

29 Kē Petero kē tō-bēleisia ti pōtēa, tē, Mahōuni mu Ngēwo wō menī i lēwē nunga ma.

30 Ma keisia ti Yēwoi, i Yesu gbiāilo ndowu, na wu ngi wani, wu ngi heleni nguru ma.

31 Tā lo Ngēwo i tēnga a ngi yēja lōkōi kia maha gōhū lo na, kē Mbawō-mo, kō i ndi wōtēngo vē Israeli wē, kē manuma hinda nyamua va.

32 Kē mua lo ngi jēlīsia amuē hindēi jisiasa va; kē Hōli Yafēi bē, na Ngēwo i fēni nasiasa wē ta ngi wō menī.

33 Kē kina tī na menini, kē ti lī i lēwēa kpē, ti ngu hite wē ti wa va.

34 Ke yēla i lōnga ngu hitei hā, Farisi-mo, ngi bijēi lo a Gamaliele, sawēi huge-mo, ngi belē lango nungeisia gbi lta, ke i ndēnga, ye, ti tō-beleisia gbia pōma kulō ;

35 I ndē ti ma, ye, Wua Israeli-bela, a wu vuluisia mahu-gbē, na va wē wu pē a nungēi jisia.

36 Gbamilē fōlōi jisia wōma wō, Theuda i hijē lo, a gōkōlē ye numu lo angiē ; na fahā gbōtōa, ba tō hondō nani ti tōni ngi ma : na ti pani ; ke nasia ti gbōtōma ti ngi hōuni a tonya, ti vaya, ti wē a gbama fu.

37 Kēnei ji wōma, ke Yuda Galili-moi i hijēa ndolo navō vē vōlōisia ma, i nunga gbōtōa lala ngi wōma, ta be i hailo, ke nasia ti gbōtōma ti ngi hōuni a tonya, ti vayāilo.

38 Ke nge nā wu ma ; a jōwi nungēi jisia ma, wu gbē ti ma : gbamilē ngu hitēi ji, o ngēngēi ji, i wēalo a nunga wō, a wēlo a gbama fu :

39 Ke ina Ngēwo wō lē, wē nga wōtē : gbamilē a wēma lo be wu lapi ma Ngēwo lo ma.

40 Ke ti ngi wōi gurunga ke kina ti tō-beleisia walēni, ti ti lēwēni, ti ndē ti ma, te, tā yia Yesu bijēi hā, ke ti gbēnga ti ma ti li.

41 Ke ti gbia ngu hite-bela yama, ta gōhūne, te ti ti gbāilo mahōungo ti mone a ngufē ngi bijēi va.

42 Ke fōlōi gbi ma, ti gbēni a kara wēla, ke Yesu Kristi yia lēla Ngēwo wēlēi bu ke pelēi gbi bu.

NGŪ VI.

Ke fōlōi nasia ma, kina tō-pōma-beleisia ti ti gbāni ti gbōtōngo, ke Helene-bēla ti gbōyenga Hebru-bēla ma, gbamailē ti gbēilo ti gbāō nyahanga ma fōlōi gbi ma kina ti hanisia golea lo.

2 *Ke pu-mahū fēlēi ti pōma-beleisia vahei walea ti yē, tē, Ma ī hōni mu gbē Ngēwo yiēi ma, mu mese mahū-gbē.*

3 *Falē, mu mbanga, a nunga wofēla lolu wu lia, towo yēkpē ti ma, ti lavēngo a Hōli Yafēi ke nemahū lēwē, nasia ma ti lō ngēngēi ji mahū.*

4 *Ke mua, ma mu vuluisia vēlo hē wē va ku gbi ma, ke njiēi mā yēngēi.*

5 *Ke njiēi i neinga fahēi gbi wē: ke ti Stefano mahōa, kenēi ngi lavēngo a hinda hōula a tonya ke a Hōli Yafēi, ke Filipino, ke Prokora, ke Nikanor, ke Simōn, ke Parmena ke Nikola Antioki-mo na i hijēni Yahude-bēla ti hindēisia hū.*

6 *Nasia lo ti ti hēini tō-beleisia labu: ke kina ti hēni, ke ti ti lōkōisia wēlea ti ma.*

7 *Ke Ngēwo yiēi i lōla; ke tō-pōma-beleisia ti ti gba ti gbōtōngo gboñ Yerusalemā hū; ke almanisia ti vahango ti ti wōi vēa hinda hōula a tonya wē.*

8 *Ke Stefano, ngi lavēngo a hinda hōula a tonya, ke kpaya, i ngu hū wu hindā wa wēilo, ke kandē-hindā nungēisia lia.*

9 Ke ti lēnga ti hijēa ti sunagogi hū na ta tōli a Libertinisia ti wō, ke Kyrēnē-bela, ke Aleksandera-bela, ke nasia ti Kilisia hū, ke Asia, ta likpo a Stefano.

10 Ke ti guni a ngi nemahu lēwēi vōla ke ndi i yiaila.

11 Ke ti wua nunga wō hū, nasia ti ndēni, te, Mu menī lo i kayē mayīa lē Musa ma, ke Ngēwo ma.

12 Ke ti nungeisia ti lī gbavōa, ta ndē-beleisia, ke kolo-nyegi-beleisia, ke ti yēinga ngi ma, ti ngi hōu, ti wa angiē ngu-hitēi hū.

13 Ke ti ndē-jelia hēa, nasia ti ndēni, te, Kenēi ji ē gbē a kayē mayīa lēla hōli hindēi ji ma, ke sawēi ma :

14 Gbamailē mu menī lo i ndē, ye, Yesu ji Nasareti-moi a hindēi ji wōlō lo, ke a pē-hindeisia maluvē lo, nasia Musa i fēni mu wē.

15 Ke nasia gbi ti hēni ngu-hitēi hū, ta ngi gbēlē tīn, ti ngi yamei loilo kia Ngēwo lō-mo yama ma.

NGŪ VII.

Ke almami wai i ndēa, ye, Ni lo hindēi jisīa ti na?

2 Ke i ndēnga, ye, Nunga nya mbanga, ke keisia, a wōlō; Ngēwoi na ngi ma a vō i gēilo a mu ke

Abrahama kina wō i ye Mesopotamia, ā la a hēi Karania hū.

3 *I ndē ngi ma, ye, Gbia bi genyei hū, kē bi bōndā lta, bi wa ndoloi hū na nga kēma abiē.*

4 *Kē i gbia Kaldea-bēla ti loloi hū, i hēi Karania hū: kia i gbiani mia, na wōma ngi kē i hāni, i ngi gbulē i wa angiē ndoloi ji hū, wu hēi hū na.*

5 *Kē ī ngi goni a pō-hani gbi hū, ngi gowo lō ma ge bē: kē i ndēni lo ngi ma, ye, a fēlo ngi wē i solo, kē ngi hūi wē ngi wōma, kia lē ndō gbi ī ye ngi yēya.*

6 *Kē Ngēwō i ndēa ni, ye, Ngi hūi a hēilo hōta loloi hū, kē ta ti wā lo nduwō ya hū, ti ti hōu a nyamu fō hōndo nani.*

7 *Kē Ngēwō i ndēa, ye, Kengei ta ye ma nduwō ya hū ngi yēya, nga ti jēli lo, kē na wōma, ta walo, ti nya hinda wē hindēi ji.*

8 *Kē i ngi gonga a ngō yēla hē va biliya, kē Abrahama i Isako lēa, i ngi hē-biliya fōlōi i wayakpagēlēi ma; kē Isako i Yakobo lēa; kē Yakobo i ndē-bēla pu mahu fēlēisia lēa.*

9 *Kē ndē-bēlēisia ti hijēa a tōma, ti Yosefo majia Masari hū: kē Ngēwō i ye ngi wōma lo.*

10 *I ngi gbia ngi monēi gbi hū, i ngi go a ngau wanda kē nēmahū lēwē Farao yama, Masari ti mahēi; kē i ngi wēa a sama Masari mahū kē ngi wēlēi gbi.*

11 *Kē ndole wa i gula Masari loloi gbi hū, ke Kanaan, ke mone banga: ke mu keisia ti mehe gbi joni.*

12 *Kē kina Yakobo i mēnini ke mba lo Masari hū, i mu keisia lō pen.*

13 *Kē ifēlēgēi ma, ke Yosefo i ngi vului genga a ngi ndēngēisia; ke ti Yosefo bōnda genga a Farao.*

14 *Kē Yosefo i ti lōa, ngi ke Yakobo wale va, ke ngi bōndā gbi, ti nu sawa gboyongo mahū pu mahū lolu.*

15 *Ni lo Yakobo i yēini Masari hū, i ha, ta ke mu keisia.*

16 *Kē ti lī lo atiē Sikema hū, ti ti la kambēi na hū Abrahamama i ngēyāi wo a navō Emmo lēnga ma Sikema ngi kei.*

17 *Kē kina njiēi ikpēlēi i lani kpēla na Ngēwo i jōnduni la Abrahamama ma, ke nungeisia ti lōla ti vahā Masari hū.*

18 *Ngīye maha wēka i hijēnini, na i Yosefo goni.*

19 *Ta sē lo i jia nyamu gani a mu bōnda, i mu keisia hōu a nyamu, ta ti lēngēisia wili ko tā vu.*

20 *Ikpēlēi na hū lo ti Musa lēni ngi nyandēngo gbon, ti ngi make ngi ke melēi bu ngalu sawa.*

21 *Kē kina ti ngi wilini, Farao nyaha-lōi i ngi wumbu, i ngi make a ngi nda lō la.*

22 *Kē ti Musa garanga Masari-bēla ti nemahū lēwē gbi hū, ke i gbaya njiēi hū ke pē-hinda hū.*

23 *Kē kina ngi vōi i ye hitini uu fēlē gboyongo*

panda-wanda, ke i wa ngi nēmahū ngi mbanga lo va, Israeli lēnga.

24 Ke kina i toni ta bā yēla ma, ke i ngi mavalea, i ngi ndēi hūnyo na ti bāni ngi ma, i Masari-moi wā:

25 Gbamailē i ye to ngi mbangeisia ta kolo ke Ngēwo a ti bawōma a ngi lōkō lo: ke tī koni.

26 Ke fōlō ipēkēi ma, i ngi vului ge atiē kina ti ye lapima, ke i ti manēnea ti lī i leli, ye, Nya keni, ndēnga lo awuē; gbe va lo wa hinda nyamu wē wu nyonyo ma?

27 Ke na i hinda nyamui wēni a ngi mbai, i ngi lukpea, ye, Yē lo bi wēni a mu mahū-mo ke mu nyama?

28 Ba nya walo, kina gbēngi bi pēni a Masari-moi?

29 Ke Musa i wēla njiēi ji va, i wēni a hōta lo Midiana loloi hū, hindēi i hini lēnga fēlēa lēni na.

30 Ke kina fō nu fēlē gboyongo i lēwēni, ke Ndēmōi lō-mo i gēnga angiē ngīyē Sina wōlēi hū ngombu vō hū ndogboi hū.

31 Ke kina Musa i toni, ke ngi wu hū i wunga na va. i toni: ke kina i lani kpēla to va, ke Ndēmōi wōi i wa ngi yē.

32 Ye, Nya lo wu keisia ti Yēwoi angē, Abrahamama Yēwoi, ke Isako Yēwoi, ke Yakobo Yēwoi. Ke Musa i gbēlia, ke ngi lī i lōni i na gbē.

33 Ke Ndēmōi i ndēnga ngi ma, ye, Bi gowoi

gbia bi yahū: gbamailē hindēi bi lōni na hōli lolō lē.

34 A tonya ngi nya nungetsia ti monēi longa nasia ti Masari hū, ngi ti hikpē wōi menia, ngi wa ti bawō va kē wa nā, nga bi tō lo Masari hū.

35 Musa ji na ti mawalini ngi ma, tē, Yē lo bi wēni a mahū-mo, kē nyama? ta sē lo Ngēwō i ngi lōni wē va a mahū-mo kē mbawō-mo, a Ngēwō lōmoi lōkō na i geni angie ndogboi hū.

36 I gbiāi lo atiē, na wōma i ngu hū wu hindā geni, kē naliā, Masari loloi hū, kē gbōya gbolui hū, kē ngōlēi hū, jō nū fēlē gboyongo.

37 Musa na lo a ji na i ndēni Israēli lēnga ma, ye, Tuwōma-yia-lē-mo yēla lo Ndēmgi wu Yēwōi a tēma wu wē wu ndēngēisia lia, kia ngi na; ta lo wa ngi wō menī.

38 Ta lo a ji na i ye Ngēwō-bela hū ngōlēi hū, ta Ngēwō lōmoi na i yiani ngi yē ngtyēi Sina hū, kē mu kēisia: na i ndēvu yiēi fē va mu wē.

39 Na mu kēisia tī ngi wōi hōuni, kē ti ngi lukpēa i gbia ti lia, kē ti līsia ma ti yama gboma Masari hū.

40 Tē Aaron ma, Ngafanga gbate mu wē nasia ta li ma mu gulo: gbamailē a wēa Musa ji va, na i gbiani amuē Masari loloi hū, mū hani gō i ngi wēnga.

41 Kē ti nika-dogbe gbatea fōlōi nasia ma, kē ti sa-gbia ngafēi ma, ti gōhūne ti lōkōi yēngēi hū.

42 *Kpēlēi na ma ke Ngēwo i wōtēa i gbē ti ma ti he ngēlē ma lai ma; kia nyegingo tuwoma-yia-lē-bela ti gloi hū, ye O wua Israeli-welēi, wu sa-gbia nya ma a hūa wangoa ke sā-hania fō nu fēlē gboyongo ngōlēi hū?*

43 *Wu Moloko ngi babēi wumbui lo, ke Remfan lumbelēkei wu yafēi, kpiayēisia wu ti gbatēni he va ti ma: ke nga lilo awuē Babilona wōma.*

44 *Sēli babēi i ye mu keisia yēya lo ngōlēi hū, kia i ndēni la, ye Musa ma a kpatē lo kia kinēi na na i toni.*

45 *Na mu keisia be ti wani pōma, ti wāilo la a Yesu kafriisia ti loloi hū, nasia Ngēwo i ti gbeni ti gbia mu keisia gulo, i hiti Davide vōlōisia ma;*

46 *Na i ngau-wanda jōni Ngēwo yama, ke i ye lōni i baba wē Yakobo ngi Yēwoi va.*

47 *Ke Solomōn i pele lōilo ngi va.*

48 *Ke Tēngo wai ngēle ma ē hēi pele bu ti tōni a lōkō; kia tuwoma-yia-lē-moi i ndēni.*

49 *Ye, Ngēlē-gōhū, nya maha-hēmēi mia, ke ndoloi, nya gowo nyīma hēwurui mia: Gbe wele lo wa tō mbē? kia Ndēmōi i ndēni: o hindēi igbe lo nya levu ma lē?*

50 *Nya lōkōi ī lē i hani jisīa gbi gbatēni?*

51 *Wu bōlō gbangoisia hū ke wu hēngo ī lē biliya wu līma ke wu wōli hū, ku-gbi-ma wa pēlēi wā Hōli Yafēi gulo: kia wu keisia ti na, ni wu na.*

52 *Tuwoma-yia-lē-bela igbe lo wu keisia tī ti*

yakpeni a hinda nyamu? Ke ti nasia wa ti tuwo ma yialēni Tonya-moi walēi va; na wu wēnga nā a ngi majia-bela a baya, ke ngi wā-bela.

53 Wua wu sawēi jōni a Ngēwo-lō-bela ti yia wō, ke wū hōuni.

54 Kina ti hindēi jisias mēnini, ke ti li i lēwēa kpē, ke ti ti yongoluisia yajia ngi ma.

55 Ke ta, ngi lavēngo a Hōli Yafēi, i ngēlē-gōhū gbēnga tih, i Ngēwo mavōa lo, ke Yesu i lōni Ngēwo yēja lōkōi ma.

56 Ke i ndēnga, ye, Kpē lē, ngi toa ngēlē-gōhū i lawō, ke Numu Hindō Lōi i lōni Ngēwo yēja lōkōi ma.

57 Ke ti yēlē gula sēngē, ti ti lōkō wua ti wōlōisia hū, ti yēi ngi ma a ngō yēla.

58 Ti gbia angiē ta wai hū, ti ngi hō a kotu: ke sēli-belēisia ti ti gōlēisia la ndakpau yēla gowo gbēla, ngi bijēi lo a Saulu.

59 Ke ti Stefano hongā a kotu, a Ngēwo hū veli, ye Ndēmōi Yesu, nya yafēi wumbu.

60 Ke i wōmbi gbakpa, i gbau ngēlē ya, ye, Ndēmōi, bā hinda nyamui ji wē ti ma. Ke kina i ji lēni, ke i yinga.

NGŪ VIII.

Ke Saulu lumango yēlē ngi halēi ma. Ke ikpēlēi na ma ngakpē nyamu wa lo i ye Ngēwo-bela ma

nasia ti ye Yerusalemā hū; ke ti gbi vayango yelē Yudia hēmbēi hū ke Samaria, ngiye tō-bēleisia.

2 Ke nunga yekpea ti ya a Stefano ngi gbowu ma, ti wō gboñ ngi mahū.

3 Ke ina Saulu va lē, i Ngēwo-bēla yēni lo kpenge a wa peleisia gbi bu, a hinga gende ke nyahanga, a ti wili kpindi welēi bu.

4 Falē nasia ti vayango hū yelē, ti lilo hū gbi ta Ngēwo yiēi lē.

5 Ke Filipino i yēinga Samaria tawai hū i Kristi yia lē ti ma.

6 Ke nungeisia ti wōli vēnga hindēi nasia wē Filipino i ndēni a ngō yēla, ta menī, ta kandē-hindeisia lo i pēni.

7 Gbamailē ngafa manowongoa ta yēlē gula sēngē, ti gbiāilo ti gbōtōma hū nasia ti ye ti hū: ke ti gbōtōma ti nangango ke nasia ti nemungo, ti bawōilo.

8 Ke kōhūne wa lo i ye ta wai na.

9 Ke kēna yēla lo i ye na ta tōli a Simōn, na ngōva ma ta wā yakpēi na hū toto-mo angiē, a nungeisia gbōwa ti Samaria, ye nu wa kpama lo angiē.

10 Na ti gbi ti wōli lōni ngi wē, kia i tatōi i kulōi ma i ngafa imbawai ma, te, Kenēi ji Ngēwo gbaya wai lo angiē.

11 Ke ta lo ti ngi belē hōuni, gbamailē hū lembingo i ti gbōwanga a toto.

12 Kē kina ti Filipino hōuni a tonya a hani nasia yia lē ti Ngēwo genyēi va, kē Yesu Kristi ngi bijēi, kē ti baptisinga, hinga kē nyahanga.

13 Kē Simon ngi vului bē i hōua a tonya, kē kina i baptisini, kē i hēinga a Filipino, ngi wu hū i wu, kina i kandē-hindēisia loni, kē nali hindēisia i ti wēni.

14 Kē kina nā tō-bēlēisia nasia ti yē Yerusalema hū ti menini, kē Samaria-bèla ti Ngēwo layiēi gurua, kē ti Petero lōnga ti yē kē Yohane.

15 Kē kina ti yēini, kē ti hēnga ti va, kō ti Hōli Yafēi jō.

16 (Gbamailē ī yē wēni lē ti yēla bē ma: ti ti baptisi lo lēkē Ndēmōi Yesu bijēi hū.)

17 Kē ti ti lōkōisia la ti ma, kē ti Hōli Yafēi jōa.

18 Kē kina Simon i toni kē tō-bēlēisia ta ti lōkōisia lo la ti ma, kē ti Hōli Yafēi jōa, i ti goa a navō;

19 Yē, a nya bē go a kpayēi ji, ta lo numui gbi lo nga lōkō la ngi ma, i Hōli Yafēi jō.

20 Kē Petero yē ngi ma, Bi navōi i yama bi ma nyani va; gbamailē ba kara bē numu a Ngēwo bōya hani yēya lo a navō.

21 Bi nda gaka ī hindēi ji hū, bī gbē gbī hū: gbamailē bi lī ī gbēkpēni Ngēwo yama.

22 Falē, gili bi wōtē bi hinda nyamui ji ma, bi hē Ngēwo ma, ina tēnga i manu bi ma a hindēi ba gili la bi nemahū.

23 Gbamailē ngi tonga ke bia lo nona tambō hinda hū, ke hinda nyamu yili hū.

24 Ke Simoñ i pōtēa, ye, A he Ndēmōi ma nya va, ko hindēi jisia wu ti lēni tā wa nya ma.

25 Ke tia, kina ti sēlini, ti Ndēmōi yiēi lē, ke tē yama Yerusalema hū, ti ngō wili yēkpē yia-lē Samaria-bela ti vuleisia gbōtōma hū.

26 Ke Ndēmōi lō-moi i ndēa Filipino ma, ye, Hijē bi li mbui, bi li a pēlēi na a hijē Yerusalema a li Gasa, na tōmbōngoi.

27 Ke i hijēa, i li: ke kpē le, kēna yēla Etiōpiamo, ngi nuningo kpaya wa ngi yēya Kandasi bu Etiopia-bela ti nyaha-mahēi, na i ye ngi jo-hani gbi mahū-gbē, i wani Yerusalema hu he wē va.

28 A yama, i hēini ngi gōngōlōi hū, a tuwoma yia-lē-moi Esaia golēi ge.

29 Ke Ngafēi i ndēa Filipino ma, ye, Lā kpēla, bi jia a kōngōlōi ji.

30 Ke Filipino i ya ngi yē a pime, i meni a tuwoma yia-lē-moi Esaia golēi ge; ke i ndēnga, ye, Bi na hugo lo ba kara?

31 Ke i ndēa, ye, Nga yē ko, ngiye numu a ke angē? Ke i Filipino manēna, ye, i lē ti hēi ta ta.

32 Kolo nyēgingoi na i ye kara i hindēi lo a ji, Ti li lo angiē kia mbala na tō-hani wamēi, kia mbala lō na ngi mumungo ngi ma wōlē-moi labu, ni i ngi la wōni.

33 *Ngi gōwōi hū lo ti ngi nyama yiēi wumbuni: ke yē lo a ngi bōnda yia lēma? gbamailē ti ngi levui gbia ndoloi hū.*

34 *Ke na nuningoi i pōtēa i ndē Filipino ma, ye, kone be, yē lo tuwoma-yia-lē-moi i ji lēni ngi va? ngi vului va, o nu wēka va?*

35 *Ke Filipino i ngi la wōa, i tatō kolo nyēgingo yakpē na ma, i Yesu yia-lē ngi ma.*

36 *Ke kina ti ye lima, ke ti wa nja yēla gama: ke na nuningoi i ndēa, ye, Nja gbē lē; gbē lo i nya huhōua baptisi va?*

37 *Ke Filipino i ndēa, ye, Ina ba hōu lo a tonya a bi lī gbi, ba baptisilo. Ke i pōtēa, i ndē, ye, Ngi hōua a tonya ke Yesu Kristi lo Ngēwo Hindō-Lōi lē.*

38 *Ke i ndēa kōngōlōi ma i lō kpe: ke ti vēngo ti yeinga njiēi hū, Filipino ke na nuningoi; ke i ngi baptisinga.*

39 *Ke kina ti ye gbiani njiēi hū, ke Ndēmōi Yafēi i Filipino gbavōa, ke na nuningoi i ngi loni gboma: ke i ngi wēlēi hōua, i li, a kōhūne.*

40 *Ke ti Filipino gōkoni Asōtuma lo: ke i lēwēa, a Ngēwo yiēi lē tawaisia gbi hu, ngiye i wani Kesarea.*

NGŪ IX.

Ke Saulu a levu lēkē a hū-luwa ke pa-wēla Ndēmōi wōma-bēlēisia ma, ke i ya almami wai yē.

2 *I kolo nyēgingoa veli ngi ma, li va Damasku sunagogisia yē, ta lo ina i numu gbi loā lo pēlēi jī hū, ti wē a hinga o nyahanga, i wa atiē ti yilingo Yerusalema hū.*

3 *Ke kia i jiani, ke i la Damasku gbēla: ke keyakpē, ke fōfō a hijē ngēlē-gōhū i vōnga ngi ma:*

4 *Ke i gula ndoloi ma, i ngō meni a ndē ngi ma, yē: Saulu, Saulu, gbē va lo ba nya yakpē a hinda nyamu?*

5 *Ke i ndēnga, yē, Yē lo abiē, Ndēmōi? Ke Ndēmōi i ndēa, yē, Nya lē, Yesu, na ba ngi yakpē a nyamu: kpakpango lē bi va bi gowo vali ngalisia ya.*

6 *Ke a gbēli, ngi wu hu bango, i ndēnga, yē, Ndēmōi, gbē lo bi lōni ngi pē? Ke Ndēmōi i ndēnga ngi ma, yē, Hijē, bi li tawai hū, ke ta ndē lo bi ma hindēi ba pē.*

7 *Ke kongēisia ti jiani ta tēni ti lōnga titi lī, ta ta ngōi meni, ke tē nu gbī lo.*

8 *Ke Saulu i hijēa ndōmei; ke kina i ngi yama lawōni, ke ī nu gbī lōni: ke ti ngi hōua lōkō la, ti wa a ngiē Damasku.*

9 *Ke fōlō sawa ī tuwō lōni, ī mehe meni, ī kpolē wēni.*

10 Ke tō-pōma-mo yēla lo i ye Damasku, ngi bijēi lo a Anania, ta lo Ndēmōi i ndēni ngi ma hēnga hū, ye, Anania. Ke i ndēnga, ye, Nya gbē, Ndēmōi.

11 Ke Ndēmōi i ndēnga ngi ma, ye, Hijē, bi li pēlēi ma ta tōli a Pōna, bi mōli Yudai yē-pele bu numu yēla va ta tōli a Saulu Tarsu-mo: gbamailē, kpē le, i hēnga.

12 Ke i kēna yēla longa hēnga hū, ngi bijēi a Anania, a wa, i ngi lōkoi wēle ngi ma, ko i tuwo lo.

13 Ke Anania i pōtēa, ye, Ndēmōi, Ngi menia a nunga gbōtōma kēnēi jī va, hinda nyamu gbōtōi i pēnga a bi nunga yēkpēisia ti Yerusalema hū:

14 Ke bēi, i kpaya jōnga almami waisia yēya nasia gbi yili va ta bi la ge.

15 Ke Ndēmōi i ndēnga ngi ma, ye Li: gbamailē kpē-gbia-mo mahōngo lē angiē nya wē, li va a nya bijēi kafriisia labu, ke mahanga, ke Israeli lēnga:

16 Gbamailē nga kelo angiē mōnē wai nasia a mōnē ma nya bijēi jahū.

17 Ke Anania i ya, i wa pelei bu; ke i lōkō wēlenga ngi ma, ye, Nya ndēi Saulu, Ndēmōi Yesu na i geni abiē pēlēi hū, kia bi ye wama, i nya lōnga, ko bi tuwo lo, bi hū i vē a Hōli Yafēi.

18 Ke keyakpē, ke hani i gbia ngi yamēi ma kia kā na: ke i tuwo lōnga keyakpē, i hijē, ke i baptisinga.

19 Kē kina i mehe meni, kē i gbaya. Kē Saulu i fō tenga wumbua a tō-pōma-belēi nasia ti ye Damasku.

20 Kē keyakpē i Kristi yia lēnga sunagogisia hū, ye ta lo Ngēwo Hindō Lōi lē.

21 Kē nasia gbi ti ngi wōi menini, kē ti wu hu i wunga, tē, Ji ī lē a nasia nyani ti ye bijēi ji la ge Yerusalema hū, kē i wani bēi na va la, kō i wa atiē ti yilingo almami waisia yē?

22 Kē Saulu i matōa kpaya hū, i Yahaude-bela nemahu ba nasia ti ye Damasku, a kē, ye, ji vului lo Kristi lē.

23 Kē na wōma fōlō gbōtōma i ye lēwēni, kē Yahude-bela ti wu hitenga ngi wa va.

24 Kē ti lalēi ndowu hū Saulu kōnga. Kē ta gorei la mane a fōlō kē kpindi ngi wa va.

25 Kē tō-pōma-beleisia ti ngi wumbua a kpindi, ti ngi yēi a gorei ma wē saya hū.

26 Kē kina Saulu i ye wani Yerusalema hū, kē i kōnga a ngi vului gbela tō-pōma-beleisia ma: kē ti gbi ti luwai lo ngi ma, kē tī hōuni a tonya kē tō-pōma-mo lo angiē.

27 Kē Barnaba i ngi wumbua, i wa a ngiē tō-beleisia yē, i ndē ti ma kē i Ndēmōi loilo pēlēi hū, kē i yīāilo ngi yē, kē i Ngēwo yiai leni lo a ngau lēwē Damasku hū Yesu bijēi hū.

28 Kē ta tēni yelē Yerusalema hū, ta wa, ta gbia.

29 Ke i yia a ngau lēwē Ndēmōi Yesu bijēi hū, i likpo a Helene-bela: ke ta ko a ngi wala.

30 Kia ti mbangeisia ti koni, ke ti yēinga angie Kesarea, ti ngi lēwē Tarsu.

31 Ke ikpēlēi na ma, ke Ngēwo-bela ti ndileli joa Yudia gbi hū, ke Galili, ke Samaria, ti lōngo ta jia Ndēmōi maluwa hū, ke Hōli Yafēi ngi lileli hū, ke ti gbōtōa.

32 Ke kina i wēni, kia Petero i lēwēni tateisia gbi hū, ke i wa nunga yēkpeisia be yē nasia ti Lida hū.

33 I kēna yēla malēilo na, ngi bijēi lo a Enea, na i ye lāni ngi gbukoi ma fō wayakpa, i ye nanga higbe hū lo.

34 Ke Petero i ndēnga ngi ma, ye, Enea, Yesu Kristi i pē bi bawō. Hijē, bi bi gbukoi gbate. Ke i hijēa keyakpē.

35 Ke nasia gbi ti ye Lida ke Saron, ti ngi longā, ti wōtē Ndēmōi yē.

36 Tō-pōma-nyaha yēla lo i ye Yopa, ngi bijēi lo a Tabita, na ti pōtēni ta tōli a Dorca: nyahēi jī lavēngo yelē a ngēngē yēkpea, ke manuma hinda na i ye pē.

37 Ke kina i ye wēni fōlōi-nasia ma, ke i higbea ke i ha: kina ti ngi wuani, ti ngi la ngēlē ya gundoi hū.

38 Ke kia Lida hū i ye guha a Yopa, ke tō-pōma-beleisia ti menia tē Petero lo na, ke ti hinga

fēlēa lōnga, ti ngi manene te ā gbende a wala ti yē.

39 *Ke Petero i hijēa i li ta tēni. Kina i ye wani, ke ti wa a ngiē ngēlē ya gundoi hū, ke kpawō-nyahanga gbi ti lōni ngi gbela, ta wo, ta ndōmeisia ge ke kōlēi nasia Dorka i kpateni, kia le ta tēni yelē.*

40 *Ke Petero i ti gbi gbia, i wōmbi gbàkpà, i hē; ke i wōtēa pōmēi yē, ye, Tabita, hijē. Ke i ngi yamēi lawōa: ke kia i Petero loni, ke i hēinga.*

41 *Ke i ngi lōkōi vēa ngi wē, i ngi wumbu, ke kina i hōli-bela waleni, ke kpawō-nyahanga, ke i ngi gea ngi vulungo.*

42 *Ke ti kōnga Yopa gbi hū, ke ti gbōtōma ti Ndēmōi hōua a tōnya.*

43 *Ke kina i ye wēni, ke i lembēa fōlō gbōtōma Jopa hū a nu yēla Simon kolo wa-mo.*

NGŪ X.

Kēna yēla lo i ye Kesarea na ta tōli a Kornelio, kugba nunga hōndō yēla mahū lai va, ta tōli a Italia lai.

2 *Nu yēkpē angie, ke na i luwāi Ngēwo ma ta ngi welēi gbi, na i ye mbōya hani gbōtō vē nyani-bela wē, a hē Ngēwo ma kugbima.*

3 *I toilo hēnga hū lēn, wamandē ndēwē tavi ma*

fōlōi hū, Ngēwo lō-mo i wa ngi yē, i ndē ngi ma, ye, Kornelio.

4 *Kē kina i ngi gbēni, kē i luwa, i ndē, yē, Gbe lē, Ndēmōi? Kē i ndēnga ngi ma, ye, Bi hēisia, kē bi bōya hani nyani-bela ma, ti lenga a gili hani Ngēwo labu.*

5 *Kē hinga lō nā Yopa, bi Simon wale, na ngi bijēi bē a Petero.*

6 *I hēini Simon welēi bu lo, kolo-wa-mo, na ngi welēi i njēi gbēla; ta lo a ndē bi ma na mahōngo bi pē.*

7 *Kē kina Ngēwo lō-moi na i njīēi lēni Kornelio ma i lini, kē i ngi welēi bu boilōpōisia fēlā-walea, kē ko-mo yēkpē yēla nasia lia ti ye ngi gbē-gbia kugbima.*

8 *Kē kina i ye hindēi jisia gbi hūgeni atiē, kē i ti lōa Yopa.*

9 *Fōlōi ipēkēi na ma, kia ti ti jīēi gani, ti lani tawai gbēla, kē Petero i lenga pelēi wu-mba hē va, ba to wamandē ndēwē wōitēi ma:*

10 *Kē ndole i ngi hōua gboñ, mēhe mē mani i ngi lo: kē kia lē ti ye mēhe hindēi gbatema, kē i gēlua.*

11 *I to ngēlē-gōhū i lawō, i to haka yēla a yēi ngi yē, kia kōla wa nà, kpulongo ngōliyēi naningo, njēingo ndoloi ma:*

12 *Hū lo, hūa-gowo-nani i gewelēisia gbi ti ndoloi hū ti hū, kē ndogbō hūanga, kē tara-hanisia, kē nontisia ti ngēlē ma.*

13 *Kē ngō i wa ngi yē, pe, Hijē, Petero pa, bi mē.*

14 *Kē Petero ye, I ñi, Ndēmōi, gbamailē ngi hani gbi mēi le wo na gbamango o manongo.*

15 *Kē ngōi i ndēa ngi ma i fēlēgēi ma, ye, Hani na Ngēwo i kōlēa, bā tōlia a hani-gbama.*

16 *Ji i wēni hū sawa, kē ti hakēi lenga gboma ngēlē-gōhū.*

17 *Kē kia na Petero ngi nemahū i bani ye gbe hēnga lo a ji i toni hū lo a gbe, kpē le, hingēi nasia Kornelio i ti lōni, ti Simon welēi moli, ti lōni pelēi la.*

18 *Ti tōli wē, ti moli, te, ina Simon na bē ta tōli a Petero i hēini na lo.*

19 *Kia Petero i gilini a hēngei, Ngafēi i ndē ngi ma, ye, Kpē le, hinga sawa ta bi wōkoli.*

20 *Falē, hijē, bi yēi, bi li wa tēni, bi nemahū ā ba a hinda gbi: gbamailē nya lo ngi ti lōni.*

21 *Kē Peter i yēinga hingēisia yē nasia Kornelio ti lōni ngi yē; i ndē, ye, A kpē le, nya lo na wa ngi wōkoli, gbe va lo wa-wā?*

22 *Kē ti ndēnga, te, Kornelio, kugba hondō yēla mahū, tonya-mo kē numui a luwa Ngēwo ma, tōwo yēkpē ngi ma Yahude genyēi gbi lta, i ndahi jō a Ngēwo a hōli lōmō, i nu lō bi gama bi wa ngi welēi bu, njia meni va bi la.*

23 *Kē i ti walea i ti wa pelē bu. Kē ngēlēi na i*

wōni, ke Petero i ya ta tēni, ke ngi mbanga ti tēngu ti tōnga ngi ma, ta hijē Yopa.

24 Ke ngēlēi na i wōni na wōma, ke ti wa Kesarea. Ke Kornelio i ti mawulōi lo, i ngi bōnda yando ke ngi līma lōmanyōisia.

25 Ke kia Petero i ye wama, ke Kornelio i ngi mulēa, i gula ngi gowo bu, i va ngi ma.

26 Ke Petero i ngi wumbu, ye, Lō, nya vului be numu lo angē.

27 Ke kia i yepeni angiē, ke i wa, i ti gbōtōma malē ti yandongo hinda yēla.

28 Ke i ndēnga ti ma, ye, Wu kolo ke ma i hōni numu va na Yahude-mo lē vefē va numu ma, o wa va numu yē kenye wēka-mo angiē; ke Ngēwo i kēnga angē, ye, ngā numu gbi walē a gbamango o manongo.

29 Falē ngi wani bi yē, ngi likponi kia bi nu lōni nya va: falē ngi molia, gbē va lo bi nu lōni nya va?

30 Ke Kornelio i ndēnga, ye, Fōlō nani i lewēa, ngi ye su-hōu ma lo ngiye kpēlēi ji ma; ke wamandē ndēwē tauī ma, ke ngi hēnga nya welēi bu, ke kpē lē, ke nu yēla i lōnga nya labu ngi gōlēi vōngo.

31 Ke i ndēnga, ye, Kornelio, bi hei meningo lē, ke bi bōya-hani nyani-bēla ma ti gilia atiē Ngēwo labu.

32 Falē nu lō Yopa hū, bi Simon walē bēi, na ngi bijēi bē a Petero; i hēini Simon yēla yē pelēi bu

lo, kolo-wa-mo, njiēi gbēla: na kia i wālo, a njia lēlo bi ma.

33 Falē ngi nu lōni bi yē keyakpē; ke bi i panda wēnga bi wani. Falē nā mu gbi lo bēi Ngēwo labu, hani gbi meni va na Ngēwo i ndēni bi ma.

34 Ke Petero i ngi la wōa, i ndē, ye, A tonya, ngi toa ke Ngēwo e nu gbē a ngi yama.

35 Ke kenye gbi lo hū, na a luwa ngi ma, a tonya hinda wē, a ngi guru lo.

36 Njiēi na Ngēwo i tēwēni Israeli lēnga yē, a ndileli yia lē a Yesu Kristi (Ndēmo lo angiē gbi va);

37 Njiēi na wu kolo, na ti ye fayani Judia gbi hū, i tatōni Galili, baptisimi wōma na Yohane i ndēni;

38 Kia Ngēwo Yesu Nasareti-moi wuani a Hōli Yafēi ke kpaya na i ye lētēwē a hinda yēkpē wē, a nasia gbi buwō ngafa nyamui i ye ti mone; gbamailē Ngēwo i ye ngi wōma lo.

39 Ke mua lo sēlia amuē hindeisia gbi va i pēni, Yahude-bēla ti loloi hū, ke Yerusalema hū, na ti ngi wāni, ti heleni nguru ma:

40 Ta lo Ngēwo i ngi gbiani ndowu fōlōi isawagēi ma, i ngi gē lēn;

41 Nungeisia gbi yē ī lē, ngiye sēlia Ngēwo ti i mahōuni wō kpo, ke mua mu yē, mu mehe meni angiē, ke mu kpolē wēni, na wōma i gbiani ndowu.

42 Kē i ndē mu ma, ye, mu Ngēwo yiēi lē nungeṣia ma, kē mu sēli hōu, kē ta lo wo Ngēwo i lōkō lēni ngi ma, wē va a Nyama fu-bēla va kē ha-bēla.

43 Ta lo tuwo-mayia-lē-bēla gbi ti sēlini ngi va, kē ngi bijēi hū lo numui gbi lo a ngi hōu a tonya a manuma jolo hinda nyamua va.

44 Kia lē Petero i njiēi jisias lēni, kē Hōli Yafēi i welenga ti gbi ma ti njiēi menini.

45 Kē nasia ti hēngoi-biliya ti hōuni a tonya, kē ti wu hū i wunga, kia ti gbōtōma ti wani ta Petero gbamailē kafṣia bē ma Hōli Yafēi ngi bōya-hani a wunga ti ma.

46 Gbamailē ti meni lo ti kenye yia wēka lē, ti Ngēwo latō. Kē Petero i pōtēa, ye.

47 Numu gbi a nja mabali lo, ye, tā jisias baptisi nasia ti Hōli Yafēi jōa lo kia mu na?

48 Kē i ndēnga ti ma baptisi va Ndēmōi bijēi hū. Kē ti ngi manēna, tē, i lembi fōlōi tēnga va.

NGŪ XI.

Kē tō-beleṣia kē ti mbangeṣia nasia ti ye Yudia hū, ti menia tē, kafṣia bē ti Ngēwo yiēi gurua.

2 Kē kina Petero i ye lēni Yerusalemā hū, nasia ti hēngoi-biliya ti likpōa angiē.

3 Tē, Bi lini lo nunga yē ti hēngo i lē biliya, bi mēhē mē wa tēni.

4 Kē Petero i jia njiēi ma, i tatō tatōmēi, i hūge legi legi atiē, ye.

5 Ngi ye tawai Yopa hū lo, nga he: kē kēlui hū, kē ngi hēnga loa, Haku yēla i yēi, kia kōla wa na, njēingo a hijē ngēlē-gōhū, kpulongo ngōliyēi naningo; kē i wa i hiti nya ma.

6 Kia ngi nya yamēi lōni ma tin, ngi mbele, kē ngi hūa gowo nania lo ti ndoloi hū, kē ndogbō hūanga, kē tāra-hania, kē nwonisia ti ngēlē ma.

7 Kē ngi menia ngō yēla i ndē nya ma, ye, Hijē, Petero, pa, bi mē.

8 Kē ngi ndēa, nge, I ni, Ndēmōi: gbamailē hani gbamango o hani nōngo ku yēla be i wani le nya la.

9 Kē ngōi na i pōtēa gboma nya ma a hijē ngēlē-gōhū, ye, Na Ngēwo i kōlēa, bā tōli a hani gbamango.

10 Kē ji i wēni hū sawa: kē ti gbi lango gboma ngēlē-gōhū.

11 Kē kpē le, keyakpē kē hinga sawa ti wā nya yē-pelē bu ngi ye na, ti lōnga ta hijē Kesarea ta wa nya yē.

12 Kē Ngafēi i ndēa nya ma, ye: Wa tēni, a li bi nemahū ā ba a hinda gbi. Kē ji be mahū, nya mbanga wōitēi jisias, ti tōni lo nya ma, kē mu wā kenēi wēlēi bu.

13 Kē i kēnga amuē, kia i Ngēwo-lō-moi loni ngi wēlēi bu, na i lōni, i ndē ngi ma, ye, Nunga lō

Jopa, Simōn wale va, na ngi bijēi bē a Petero;

14 *Na a njia lēma bi ma, na bia kē bi wēlēi gbi, wa mbawō jō la.*

15 *Kē kina ngi tatōni a yiala, kē Hōli Yafēi i wēlenga ti ma, kia i wēni mu ma tatō gbēlēi ma.*

16 *Kē ngi gili a Ndēmōi layiēi kia i ndēni, yē: Yohane a tonya i baptisi wēilo a nja; kē wua wa baptisi lo a Hōli Yafēi.*

17 *Kia na hō Ngēwo i ti goni a mbōya-hani yakpē na kia i fēni mu wē mua mu Ndēmōi Yēsu Kristi hōuni a tonya; yē lo angē, nya gu a Ngēwo wēlēi wala?*

18 *Kina ti hindēi jisias menini, kē ti lōndōa, ti Ngēwo latō, tē, kē Ngēwo i kafrisia bē goa a pōtē-hinda ndevu va.*

19 *Kē nasia nā ti yē vayani hū ndalōngo gakpēi va a nyamu, na hijēni Stefano va, ti jējiāi lo ti hiti Fenise sō, kē Kipru, kē Antioki, tē Ngēwo yiēi lē numu gbī ma ngtyē Yahede-bela lēkē.*

20 *Kē ti lēnga nunga na Kipru kē Kirene yelē, nasia kina ti hitini Antioki, ti yia-lē Hellenisia ma, ti hehē Yēwoi Yēsu.*

21 *Kē Ndēmōi lōkōi i yē ti ma lo: kē ti gbōtōma ti hōunga a tonya, ti wōtē Ndēmōi yē.*

22 *Kē hindēi jisias ti mawōwili hitia Ngēwo-bela wō hū nasia ti yē Yerusalema hū: kē ti Barnaba lōa, tē i li i hiti Antioki sō.*

23 Na, kia i wani, i Ngēwo yau wandēi loni, ke i gōhūnea, i ti gbi lahi, ye, a ndi lō ti vefē Ndēmōi ma.

24 Gbamailē nu yēkpē yelē, ngi lavēngo a Hōli Yajēi, ke hinda hōula a tonya: ke nunga gbōtōa ti matōa Ndēmōi ma.

25 Ke Barnaba i hijēa, i li Tarsu, Saulu lolo va:

26 Ke kina i ngi loni, i wa a ngiē Antiōki. Ke kina i ye wēni ke ti ti vului yandoni fō yēla ta Ngēwo-bela, ti nunga gbōtōma gara. Ke tōpōma-belēisia ti ti waleni Antiōki lo yēsē a Kristi-bela.

27 Ke fōlōi jisias hū lo tuwo-ma-yia-lē-bela ti hijēni Yerusalemā ti wa Antiōki.

28 Ke ti yēlagē i lōnga ngi bijēi a Agabu, i tuwomayia-lē a Ngafēi la wo, ye, ndole wa a yema lo ndoloi gbi hū: na i ye wēni Klaudio Kesari gbēlēi ma.

29 Ke tōpōma-belēisia numu gbi lo kia a gu a pēla, i lōnga ngi līma kpoma lēwē va ti mbangeisia yē nasia ti ye Yudia hū:

30 Na bē lo ti pēni, ti tēwē ndē-bela yē a Barnaba lōkō ke Saulu.

NGŪ XII.

Ke kpēlē yakpē na ma, mahēi Herōdei i ngi lōkōi lambō Ngēwo-bela tēnga li hēlē va.

2 Ke i Yakobo wa, Yohane ndē-hindōi a mbōwai.

3 Kẹ kia i toni i nei Yahude-bèla wẹ, kẹ i ngi lőkõi lambõa Petero bẹ hõu va (kẹ fõlõisia kpohũ va tọkpọ lo gbĩ hũ ti hitia).

4 Kẹ kina i ngi hõuni, kẹ i ngi wilia kpindi welẹ bu, ngi vẹ ko-bèla pu mahũ wõita wẹ, ngi mahũ-gbẹ va; i kara yẹ, Tẹwẹ-mahũ i lẹwẹa lo, a gbia lo angigẹ nungeisia yẹ.

5 Falẹ ti Petero gbani kpindi welẹ bu: kẹ Ngẹwo-bèla kponda ma hẹ wẹilo Ngẹwo ma ngi va.

6 Kẹ kia Herode kẹ a ngi gbia lo, kpindi na sẹ ma, Petero i yẹ lani ko-bèla fẹlẹa lõa hũ lo, a yĩ ngi yilingo a jowo fẹlẹa: kẹ mahũ-gbẹ-bẹleisia ti pelẹ la ta kpindi welẹi mahũ-gbẹ.

7 Kẹ kpẹ lẹ kẹ Ndẹmõi lõ-moi i lõa ngi labu, kẹ fõfõ i võa kpindi welẹi bu: kẹ i Petero lẹwẹa ngi yaka ma, i ngi wumbu, yẹ, Hijẹ káká. Kẹ ngi jowoisia ti gbia ngi lőkõ ma.

8 Kẹ Ndẹmõi lõ-moi i ndẹa ngi ma, yẹ, Bi mayili, bi bi gowoisia yili. Kẹ i pẹlẹa ni. Kẹ i ndẹa ngi ma, yẹ, bi gõlẹi bẹmbẹ bi ma, bi tọ nga ma.

9 Kẹ i gbia, i tọ ngi ma; kẹ i koni kẹ tonya lẹ na Ndẹmõi lõ-moi i pẹni, kẹ i yẹ tọ, a hẹnga lo i toni.

10 Kia ti yẹ lẹwẹni kundoi ihalagẹi ma, kẹ ifẹlẹgẹi, kẹ ti wa kolu gõi la, na i li tawai hũ, na i lawõni ti wẹ a ngi wumagẹ: kẹ ti gbia, ti lẹwẹ ngiti yẹla ma, kẹ keyakpẹ Ngẹwo lõ-moi i gbia ngi ma.

11 Kẹ kia Petero nẹmahũ i wani ngi yẹ, kẹ i

ndēa, ye, Ngi kōa na a tonya ke Ndēmōi i ngi lō-moi lēa, i nya bawō Herode yēya, ke na gbi Yahude-bēla ta kara :

12 Ke kina i gilini a hindēi, ke i wā Maria ngi welēi bu, Yohane ngi njē, na ngi bijēi a Marko ; hindēi ti gbōtōma ti yandongo na, ta hē.

13 Ke kia Petero i pelēi la lēwēni, ke nyaha lō i wa wōlō va, ngi bijēi lo a Rōda.

14 Ke kina i Petero wōi goni, i pelēi lawōni kōhūne va, ke i yama a pimeī, i ndē, ye, Petero lo lōni pelēi la.

15 Ke ti ndēa ngi ma, te, Bi gbōwa. Ke a ndē lēkē, ye, ni i na. Ke ti ndēa, te, Ngi yafēi mia.

16 Ke Petero a pelēi la lēwē lēkē : ke kia ti pelēi lawōni, ti ngi lo, ke ti wu hū i wua.

17 Ke ta, i ngi lōkōi ye ti ma memē, ye ti lōndō, i hūge atiē kia Ndēmōi i ngi gbiani kpindi welēi bu. Ke i ndēa, ye, Li bi hindēi jisias ge a Yakobo hē nya mbangeisia, ke i gbia, i li hinda wēka.

18 Ke kia na ngēlē i ye wōni, mbēmbēi i ye gulō kō-bēla lā, te, gbō i Petero wēa.

19 Ke kina Herode i ngi wokolini, ke i ngi lōni, ke i mahū-gbē-bēla hū-gbēa, i ndē, ye, ti ti wa. Ke i hijēa Yudia, i yēi Kesarea, i hēi na.

20 Ke Herode ngi li i lēwēi lo gboñ nasias ma ti Tyre ke Sidoñ : ke ti wa ngi yē a ngō yēla, ke kina ti pēni Blasto mahēi gundoī mahū-gbē-moi i wē a ti

lōmanyō, tē, ti lōni a ndileli; gbamailē ti genyēi i ye make a mahēi genyēi lo.

21 *Kē lwo yēla lōwēngo ma, Herode i ngi mayili a maha mayili, i hēi ngi maha hēmei, i njia wawa wili ti ma.*

22 *Kē nungeisia ti kpō gula, tē, Ngēwo wō lo numu wō yā na.*

23 *Kē keyakpē kē Ndēmōi lō-moi i ngi lēwēa, gbamailē ī tatōi vēni Ngēwo wē: kē kpōlia ti ngi meā, kē i ha.*

24 *Kē Ngēwo layiēi i lōla i gbōtō.*

25 *Kē Barnaba kē Saulu ti yama ta hijē Yerusalema, kina ti wēlani ti almami yengēi ma, ti Yohane wumbu i tō ti ma, na ngi bijēi bē lo a Marki.*

NGŪ XIII.

Kē tuwo-mayia-lē-bēla tenga lo ti ye Ngēwo-bēla lia Antioki hū, kē kara-wē-bēla; kia Barnaba na kē Simeon na ti ye tōli a Niger, kē Lusia Kyrene-moi, kē Menareh, na ti ngi makēni ta Herode tetrarki, kē Saulu.

2 *Kia ti Ndēmōi ma gbē gbiani, ti su-hōu, kē Hōli Yafēi i ndēa, ye, A Barnaba mahōu mbe, kē Saulu ngēngēi va ngi ti walēni fa.*

3 *Kē kina ti su-hōuni, ti hēni, ti ti lōkōisia iwēlani ti ma, kē ti ti lōa ti li.*

4 *Kia ti ti lōni a Hōli Yafēi lawō, kē ti ya*

Seleusia; ke ti hijēa mia, ti jia a nja ya wē ti li Kipru.

5 Ke kina ti ye *Salamisi*; ke ti *Ngēwo* yiēi lēa *Yahude-bela* ti *sunaggisia* hū: ke *Yohane* bē lo ti soni a *Ngēwo* yia-le-mo la ti lta.

6 Ke kina ti ye *Ti vōni* ke ti wa *Pafosi* ke ti toto gbemo yēla malēa, nde luwoma yia-lē-mo, *Yahude-mo* na ngi bijēi lo a *Baryesu*.

7 Na ta *Sergia Paulu* ti ye hēni, maha-jōngoi kenyei va, nemahū lēwē-mo, na i *Barnaba waleni*, ke *Saulu*, ye, i lōni i *Ngēwo* yiēi menī.

8 Ke *Elyma toto-moi* (gbamailē ni lo ngi bijēi na kia ti pōtēa lo) i ti wēlēi hū hōu, i lōni i muha-jōngoi li wōtē hinda hōulēi ma a tonya.

9 Ke *Saulu* (na bē ta tōli a *Paulu*) ngi lavēngo a *Hōli Yafēi*, i ngi yamei lōa ngi ma.

10 I ndē, ye, O bi lavēngoi a kpēni hindēi gbi, ke hinda nyamui gbi, ngafa nyamui lōi, tonya-hindēi gbi ngi gonyoi, bē gbē a *Ndēmōi* lonya wēlēisia wōtēla?

11 Ke nā, *Kpē* lē, *Ndēmōi* lōkōi lo bi ma, ke ba bōlē lo, bē fōlōi lo ku tenga va. Ke *keyakpē*, ke lugbu i wēlea ngi ma, ke *kpindi*; kē i jējia a nu wokoli ngi hōu va ngi lōkō la, i li angīē.

12 Ke maha jōngoi, kina i na loni i wēni, ke i hōua a tonya, ngi wu hū wungo *Ndēmōi* garēi ma.

13 Ke kina *Paulu* ke ngi mbangēisia ti ndéndé

gbiani Pafos, ke ti wa Perga Pamfilia hũ: ke Yohani i gbia ti ma, i yama Yerusalem hũ.

14 Ke kina ti hijēni Perga, ke ti wa Antioki Pisidia hũ, ti li sunagogi hũ sabati vōlōi ma, ti hēi.

15 Ke na wōma ti sawei garani ke tuwomayia-lē-bela ti goloisia, mahu-bela sunagogi va ti nu lō ti yē, te, Wua hinga nya mbanga, ina ndahi yia lo wu la nungeisia va, a ndē o.

16 Ke Paulu i lōnga i ngi lōkōi ye meme, ye, Wua Israēli-bela, ke wua wa luwa Ngēwo ma, a wōlō.

17 Ngēwoi Israēli nungēi jisias va, i mu keisia mahōwilo i nungeisia le, kina ti ye hēni kia hōtanga na Masari loloi hũ, ke kpaya lōkō lo i gbiani hũ atiē.

18 Ke ba tō kpēlē fō nu fēlē gboyongo, i lē hōuni lo ti va ngōlēi hũ.

19 Ke kina i ye kenye wofēla nyanini Kanaan loloi hũ, i ti loloi golē ti ma.

20 Ke na wōma i ti goilo a nyamanga ba tō fō hondo nani va mahũ nu fēlē gboyongo mahũ pu, ngiye ke Samuelu tuwomayia-lē-moi.

21 Ke na wōma, ke ti maha velia, ke Ngēwo i ti goa a Sauli, Kisi ngi lōi, Benyamin bōndēi hũ mo, ba tō fō nu fēlē gboyongo.

22 Ke kina i ngi gbulēni, i Davide le ti wē wē va a ti mahēi; na i sēli hōuni ngi va, i ndē, ye, Ng

Davide loa Jesse ngi lɔi, nya lima moi, na a nya lima hindɛi gbi wɛma lo.

23 *Kenɛi ji hui lia lo Ngɛwo i Mbawɔmo gbiɛi na Israɛli wɛ Yesu, kia wɔ i ndɛni la :*

24 *Na wɔma Yohani i baptisimi yiɛi lɛni pɛn gili va kɛ pɔtɛ va Israɛli-bɛla gbi yɛ, a la a wa.*

25 *Kɛ kia Yohani ngi nda gakɛi wɛni, i ndɛ, yɛ Wɛ nya lɛ yɛ lɛ? Ta ya ngɛ. Kɛ kpɛ lɛ, yɛla lo wama nya wɔma, na ngi gokoisia ti ngi gowo ma nya wa i hɔuni ngi fulɔ.*

26 *Ndɛ-bɛla nya mbanga, Abrahamama wukpɛ lɛnga, kɛ numui gbi i wu lia a luwa Ngɛwo ma, wua lo ti mbawɔ yiɛi ji lɔni wu yɛ.*

27 *Gbamailɛ nasia ti hɛni Yerusalemama hɛ kɛ ti mahu beletsia, ji va ti ngi goni, o turɔmayia-lɛ-bɛla ti wɔisia, na ta kɛ sabati vɔlɔi gbi ma, ti wɛla a ti wɛla a ngi lɛla.*

28 *Kɛ gbama lo ti hinda gbi lɔni ngi hɛ ha va, kɛ ti Pilatu hɛvɛli tɛ ti ngi wa.*

29 *Kɛ kina ti hani gbi wɛni ti nyɛgini ngi va, kɛ ti ngi yɛinga ngurui ma, ti ngi la kamba hɛ.*

30 *Kɛ Ngɛwo i ngi gbiɛi lo ndowu.*

31 *Kɛ nasia ta tɛni ti hijɛni Galili ta li Yerusalemama ti ngi loilo fɔlɔ gbɔtɔma, nasia ngi jɛlia atiɛ nungeisia wɛ.*

32 *Kɛ mu kɔhɛne ma wɔwili hɛ gea awuwɛ, kia na wɔ Ngɛwo i ndɛni keisia ma.*

33 *Ngɛwo i ta sɛ wɛnga mu wɛ ti lɛngeisia, a*

Yesu gbialēi ndowu gboma ; kia bē nyēgingo Psalmi i fēlēgēi hū, yē, Bia lo nya Lōi lē, fōlōi ji lo ngi bi lēnga.

34 Kē ina ngi gbialēi na va lē ndowu, ē yama gboma ndula hū, i ndē ñi, yē, Nga bi golo a Davide lonya manumeřsia.

35 Falē i ndēni bē Psalmi wēka hū, yē, Bā luma bi hōli-moi i ndula lo.

36 Gbamailē Davide na wōma i ngi bōnda gbē gbiani a Ngēwo li ma hindēi, kē i yia, kē ti ngi la ngi kēřsia gbēla, i ndula lo.

37 Kē na Ngēwo i ngi kpiani ndowu gboma, i ndula loni.

38 Falē, a ji hugo, ndē-bēla, nya mbanga, kē kēñēi ji hū lo ta manuma yiēi lē wu ma hinda nya-mua va :

39 Kē a ta lo nasia gbi ta hōu a tonya ti lonyango hani gbi ma, na wu lonyango ē yelē a Musa jawai.

40 Falē, a kpē lē, kō na ā wa wu ma na ti ndēni tuwōma-yia-lē-bēla ti golo hū ;

41 A kpē lē, wua mawali-bēla, wu wu hū i wu, wu nyani : gbamailē ngi ngēngē wēilo wu vōlōřsia ma, ngēngēi na wē hōu a tonya pōlōñ bē, kē bē numu i kē awuē.

42 Kē kina Yahude-bēla ti yē gbiani sunagogi hū, kē Kafrīřsia ti manēnē wēa, tē, ti njiēi řisia lē ti ma sabati vōlōi i pēkēi ma.

43 Ke kina fahēi i vayani, Yahude-bēla gbōtōma, ke nasia ti wōtēni a Yahude-bēla, i kpēkpēisia, ti tōa Paulu, ma ke Barnaba nasia ta ndē ti ma, ti ti li wōtē lo va Ngzwo hinda wandēi hū.

44 Ke sabati vōlōi i pēkēi ma, tawai gbi i lōni tē ti wa hinda yēla Ngēwo yiēi meni va.

45 Ke kina Yahude-bēla ti fahēi loni, ke ti lavēnga a tōma ti hani nasia ma gbia Paulu i ndēni, ta hōu a mawali, ta njia nyamu lē.

46 Ke Paulu ke Barnaba ti yau i lēwēa, ti ndē, tē, Ma i ye hōilo ti Ngēwo yiēi lē wua yēsē ma: ke ji va wu kpia wu ma, wu wu vului jēlia wē wu ma i hōni kunafō levu va, kpē lē mu wōtēa Kafrīsia yē.

47 Gbamailē ni lo Ndēmōi i ndēni mu ma, ye, Ngi bi hēa wē va a hēmu Kafrīsia va, ko bi wē mbawō hinda va ndoloi gelemēisia.

48 Ke kina Kafrīsia ti ji menini, ke ti gōhūnēnga, ti Ndēmōi yiēi latō: ke kia ti gbōtōma ti lōkō lōi ti ma kunafō levu va, ti hōu a tonya.

49 Ke ti Ndēmōi yiēi vaya hū tatēi gbi hū.

50 Ke Yahude-bēla ti mbele ma nyahanga, i kpēkpēisia ti li gbavōa, ke ndē-bēla wawaisia ti tawai hū, ti ngakpe wumbua a nyamu Paulu ma ke Barnaba, ti ti gbē ti lateisia i kelemēisia hū.

51 Ke ti ppori jēia ti gowo ya ti ma, ti wa Ikōniuma.

52 Kē tō-pōma-beleisia ti lavēnga a kōhūne, kē a Hōli Yafēi.

NGŪ XIV.

Kē kina i wēni Ikoniuma hū, kē ta vēngo ti yu Yahude-bela ti sunagogi hū, kē ti yia ni, Yahude-bela ifaha gbōtōa kē Helene-bela be, ti hōua a tonya.

2 Kē Yahude-beleisia ti hōuni a tonya, ti Kafrisia li gbavōa, ti pē ti nēmahuisia ti nyamu ti mbangetisia ma.

3 Falē ti lembini na ta yia a ngau lēwē Ndēmōi hū, na i ngi layia wandēi jēlini, i nalia vē ti wē kē ngu hū wu i wē a ti lōkō.

4 Kē fahēi tawai hū ti golēi lo: ti tenga ti Yahude-bela wōma, kē ti tenga ti tō-beleisia wōma.

5 Kē kina Kafrisia ti karani tē ti kpundema wē, ta Yahude-bela be, tia kē ti mahu-beleisia, ti hōu va a nyamu, kē ti hō va a kotu.

6 Kē ti konga, ti wēla ti li Lystra kē Derbe, Lykaonia lawaisia, kē tatēisia hū ti ngi bēmbēngo.

7 Na lo ti ngōwili yēkpēi lēni na.

8 Kē kēna yēla lo i yē Lystra, ngi nēmungo ngi gowoi hū, ngi gborongo ngi njē gōhū, na wogba ē jia:

9 Ta sē lo i mēnini Paulu yia: na i ngi gbēni tin, i to, yē hinda hōu va a tonya lo ngi hū mbawō va.

10 *I ndē ngēlē ya, yē: Lō lēn bi gowo ma. Kē i windēa, i jia.*

11 *Kē kina nungeisia ti na loni Paulu i pēni, ti ti wōisia lē Lykaonia yiēi hū, tē, Ngafanga ti yēinga mu yē nunga ti gbiayē hū.*

12 *Kē ti Barnaba walea a Yupitero; kē Paulu Merkurio, gbamailē ta lo njia lē-mo wai yelē.*

13 *Kpēlēi na ma lo almami Yupitero va, na i ye tawai gulo, i wa a nika hinā, kē hēmbēa pēlēisia la, kē i lōni i sa-gbia ta nungeisia.*

14 *Kina tō-bēlēisia, Barnaba kē Paulu ti mēnini, kē ti ti gōlēisia bēla, ti li a pime nungeisia lta, ta gbau.*

15 *Te, nya keni, Gbē va lo wa hindēi jisias wē? Mua bē nunga lo amuē, na ngati gō kia wu na, ma Ngēwo yiēi lē wu ma, mē, wu wōtē gbama hindēi jisias ma Ngēwo vungoi yē, na i ngēlē-gōhū gbatēni, kē ndoloi, kē gbōyēi, kē hani gbi ti hū:*

16 *Na ngōva ma i gbēni kēnyēi gbi ma ti jia ti nda wēlēisia hū.*

17 *Kē i gbēni ngi vului ma sēli wōma, ji va i hinda yēkpē wēni, i mu go a nja a hije ngēlē gōhū, kē nguru wa lowo gbōtō, a mu li vē a mēhē, kē kōhūngē.*

18 *Kē i lōni tē ti gbahā a nungeisia hū hōula a njiēi jisias, tē sa-gbiani ti ma.*

19 *Kē Yahude-bēla tēnga ti hijēa Antioki, lē Ikoniuma ti wa na, nasias ti nungeisia li wōtēni, lē*

kina ti Paulu hōni a kotu, ke ti ngi lā, ti gbia angiē tawai hū, ta tō, tē i hā.

20 Ke kia tō-pōma-beleisia ti ngi bēmbēni, ke i hijēa, i wa tawai hū: ke fōlōi ipēkēi ma, ke i hijēa ta Barnaba ti li Derbe.

21 Ke kina ti ngōwili yēkpēi lēni tawai na hū, ti tōpōma-bela gbōtōma garani, ke ti yama gboma Lystra, ke Ikoniuma ke Antioki.

22 Ta tō-pōma-beleisia ti yafēisia gbaya, ta ti lahi tē, ti lō hinda hōulēi ma a tonya, ke tē, a mone gbōtō lo ma wama Ngēwo genyēi hū.

23 Ke kina ti lōkō lōni nunga wawa ma ti we Ngēwo-bela gbi lia, ti hēni a su-hōu la, ke ti ti lōa Ndemoi yēya, na ti ngi hōuni a tonya.

24 Ke kina ti ye Pisidia vōni, ke ti wa Pamflia.

25 Ke kina ti njiēi lēni Perga, ke ti yēinga Atalia.

26 Ke ti jia a ndende hū wē ti wa Antioki, hindēi ti ti lōni na Ngēwo hinda wandēi yēya, ngēngēi va ti pēni.

27 Ke kina ti ye wani, ke ti Ngēwo-bela yandoa hinda yēla, ti jia na gbi ma Ngēwo i pēni atiē, ke kia i hinda hōulēi a tonya ngi welēi lawōa Kafrisia wē.

28 Ke ti hēni na lo hū lembingo ka ta tōpōma-beleisia.

NGŪ XV.

Kē nunga tēnga nasia ti hijēni Yudia, ti mu mbanga gara, tē, Ngīyē ta wu hēi-biliya, kia Musa wē-hindēi na, wē bawō.

2 *Falē kina Paulu kē Barnaba tī yia ngiani kulō, kē mawali hōula atiē, ti karāilo tē Paulu kē Barnaba kē ti lēnga, ti lē Yerusalemahū tō-bēla yē, kē nunga wawa njiēi ji va.*

3 *Kina Ngēwo-bēla ti ti la lōni kulō, ti lēwē Fenike hū kē Samaria ta Kafrisia ti wōtēi yia lē; kē ti pēa ti mbanga gbi ti gōhūne gboñ.*

4 *Kē kina ti yē wani Yerusalemahū, kē Ngēwo-bēla kē tō-bēlēisia kē nunga wawa ti ti gurua, kē ti hindēi gbi hūgēa na Ngēwo i pēni atiē.*

5 *Kē kaka yēla Farisia līa nasia ti hōuni a tonya, ti hijēa, tē mahōungo lē ti hēi va biliya, kē ndē va ti ma ti Musa jawai hōu.*

6 *Kē tō-bēlēisia kē nunga waisia ti wa hinda yēla va njiēi ji hū gbē va.*

7 *Kē kina ti mawali hōuni kpōtō, Petero i hijē, i ndē ti ma, yē, Ndē-bēla nya mbanga, Wu kolo kia hū lembingo ka, Ngēwo i mahōu wēni mu līa, yē Kafrisia ta ngōwili yia yēkpēi menima a nya la lo, ti hōu a tonya.*

8 *Kē Ngēwo na, i ndisia gongo, i ti jēli lo, a ti go la a Hōli Yafēi kia i pēni amuē;*

9 *Kē ī kpa wani mu lōa-hū ma tēni, a ti lisia gōlē a hinda hōula a tōnya.*

10 *Falē nā, gbē va lo wa Ngēwo hūgo, kpēwo wu va tō-pōma beleiisia bōma, na mu keisia, tī guni mbu, o mua?*

11 *Kē mu hōua a tōnya, kē Ndēmōi Yesu Kristi ngi hinda wandēi hū lo, ma bawō ma, kia ti na.*

12 *Kē fahēi gbi ī lōndōa, ti wō lō Barnaba ma kē Paulu ta kandē-hindeisia huge kē ngu hū wu hindeisia Ngēwo ī pēni Kafrisia lia a ti lōkō.*

13 *Kē na wōma ti lōndōni, Yakobo ī pōtē yē, Ndē-bela nya mbanga, A nya wō menī.*

14 *Simeon ī hūgenga kia Ngēwo ī Kafrisia gbēni ī halagbēlēi, nunga wumbu va ti lia ngi bijēi va.*

15 *Kē ji ma lo tuwōmayia-lē-bela ti layiēisia ti yēni yēla; kia nyēgingo, yē,*

16 *Ji wōma, nga yamalo, ngi Davide babēi lō gbōma na kulango, kē nga ī tōmbōisia gbatē lo gbōma, kē ngi tō.*

17 *Kō nunga imōnuisia ta Ndēmōi lolō, kē Kafrisia gbi nasia ta nya bijēi walē ti ma: ni lo Ndēmōi ī ndēni, na a hindēi jisīa gbi wēlē.*

18 *Ngēwo yēngēisia ī ti gbi golo tatōngo ndoloi latōmēi.*

19 *Falē, nya nda nemahūi lo a ji, mā ti lī helē nasia ti Kafrisia lia ti wōtēa Ngēwo yē:*

20 *Kē mu kolo nyēgi ti yē, ti jōwi ti nyanila ma*

a ngafanga, ke puē-gbiala ma, ke njiva hania ma, ke nama ma.

21 Gbamailē Musa i nunga jōilo wo ngōva ma tawai gbi hū nasia ta ngi yia lē, ta ngi gē sunagogisia hū sabati vōlōi gbi ma.

22 Ke i nyandēa tō-beleisia yama ke nunga wa wa ta Ngēwo-bela gbi, nunga mahōngoa lō va ti mbanga lta Antioki hū, ta Pauli ke Barnaba, Yuda na ngi bijēi bē a Barsaba, ke Sila, nunga wawaisia ti mbanga lta.

23 Ke ti kolo nyēgia ni ti tēwē atiē: te, Tō-beleisia ke nunga wawaisia, ke ti mbanga ta fama lēwē ti mbanga yē nasia Kafriisia atiē ti Antioki ke Syria, ke Kilisia.

24 Kia mu menini te, ti lēnga ti gbiani mu lta ti wu li helea a njianga, ta wu yafeisia ya wōtē, te, Mahōngo wu hēi-biliya, wu sawēi hōu: nasia mū sawēi nyoko vēni ti wē:

25 I nyandēi lo mu yama, mu yandongo a ngō yēla, nunga mahōngoa lō va wu yē, ta mu lima-moi Barnaba ke Paulu.

† 26 Nungēi nasia ti ti lēvui gbiani ndogbo, mu Lēmōi Yesu Kristi bijēi va.

27 Falē, mu Yuda lōni ke Sila, nasia ta hinda yakpēi lēma wu ma a la.

28 Gbamailē i nyandēilo Hōli Yafei yama, ke mua, mā haka mini wa la wu ma, tēwēngo hinda mahōngoi jisia ma;

29 Kē wu jōwi ndahani nasia ma tu fē ngafanga wē, kē nama ma, kē njiva hania ma, kē puē-gbia la ma: wu jōwia lo jisia ma, kē wu ipanda wēlēa. Wu gahū i yē kpau.

30 Falē kina ti veli ti ma, kē ti wa Antioki kē kina ti ye fahēi yandoni hinda yēla, kē ti koloī vā ti wē.

31 Kina ti kenī, kē ti gōhunenga ndileli lahi va.

32 Kē kia Yuda i ta Sila tia bē tuwomayia-lē-bela atiē, ti ti mbangeisia lahia a njia gbōtōma, ti ti gbaya.

33 Kē kina ti lembini na kulō, kē ti gbēa ti ma ndileli hū ti hijē ti mbanga gama ti li tō-beleisia yē.

34 Kē i hailo Sila lima i lembi na lē.

35 Paulu bē kē Barnaba ti lōnga Antioki hū, ta kara wē, ta Ndēmōi yiēi lē, ta ti gbōtōma bē.

36 Kē fōlō tenga ma na wōma, Paulu ye Barnaba ma, Mu li gboma mu mu mbangeisia gbē tawai gbi hū hindēi mu Ndēmōi yiēi lēni na, mu to kia ta pē.

37 Kē Barnaba i kara Yohani wumbu va ti wōwa, na i ngi bijēi bē a Marki.

38 Kē Paulu ī tōni nyandēngo ngi wumbu va ti wōma, na i gbiani ti ma Pamfilia, kē ī tōni ti ma ngēngēmēi.

39 Kē njiēi na i gbayāilo ni ti lōa hū, kē ti gplēa ti nyonyo ma: falē Barnaba i Marki wumbuni, i li a ndendē hū wē i wa Kipru.

40 Kē Paulu i Sila mahōua, i li, ngi mbangetsia ti gbē ngi ma Ngēwo hinda wandēi yēya.

41 Kē i Syria vōa, kē Kilisia a Ngēwo-bēla gbaya.

NGŪ XVI.

Kē i wa Derbe kē Lystra: kē, kpē lē, tōpōma-mo yēla lo i yē na, ngi bijēi lo a Timoteo, nyahapō yēla lōi Yahude-mo angiē, kē i hōu a tonya; kē ngi kēi, Helene-mo yelē.

2 Na ti ngi lōwo yēkpē lēni mu mbangetsia lta ti yē Lystra kē Ikoniuma.

3 Ta lo Paulu i lōni i tō ngi ma; kē i ngi wumbua, i ngi hēi biliya, ndalōngo Yahude-bēla ma ti yē kakēi nasia hū: gbamailē ti gbi ti kōilo kē ngi kēi Helene-mo lē.

4 Kē kia ti lēwēni tawaisia hū, kē ti ti goa a saweisia hōu va, na tō-bēleisia ti ndani kē nunga wawa nasia ti yē Yerusalema hū.

5 Kē ni lo Ngēwo-bēla ti gbayani tonya hindēi hū, kē ti gbāngoi ti yea gbōtō fōlō gbi ma.

6 Kē kina na ti yē Frijia vōni kē Galatia latēi, kē Hōli Yafēi i ti mbalia njiēi lē va Asia hū.

7 Na wōma ti wani Mysia, kē ti kōa li va Bitynia: kē ngafei i lumani ti wē.

8 Kē ti lōwēa a Mysia wē, ti yēi Troasi.

9 Kē hēnga i wa Paulu wē a kpindi; Makedonia-

mo yēla i lōni, a ngi manene, ye, Wa Makēdōnia, bi gbō wu ma.

10 Kē na wōma i hēngēi loni, kē keyakpē mu pēlē wokolia li va Makedonia, mu nēmahui i tōnya lē, ye Ndēmōi i mu walea ngō-wili yēkpē lē va ti ma.

11 Falē mu ndende gbiani Trōasi, mu pona lēn, mu wa Samotrasia, kē fōlōi ipēkēi ma, mu wa Neapoli.

12 Kina mu gbiāi na, mu wa Filipi, na tawai i mbawai lē Makedonia yakēi na va, kē Roma vula lē: kē mu lembini tawai na hū lo fōlō gbōtōma.

13 Kē sabati vōlōi ma, mu gbia tawai hū, mu li kpēlu yēla gbēla, hindēi ti ye hē wē na; kē mu hēa-mu njiēi lē nyahanga ma nasia ti ye wa na.

14 Kē nyaha yēla ngi bijei lo a Lydia, jara majia-mo, i tawai Tiatira hū na i ye hē Ngēwo ma, i mu wō menī: na Ndēmōi i ngi lē lawōni, kē i wō vēni hindēi nasia wē Paulu i ndēni.

15 Kē kina ti ngi baptisi wē kē ngi mawē, i mu manene, ye, Ina wu nya hōua nya lonyango u Ndēmōi, a wa nya wēlēi bu, wu hēi na. Kē i gbonda mu ma.

16 Kē kina i wēni, kia mu ye hema, nyaha lō yēla tongō yafa ngi hū i mu malē, na i wani a sohani gbōtō ngi lē-bēla wē a tongō yia lēla.

17 Ta sē lo i tōni Paulu ma, kē mua, a gbau, ye, Nungēi jisia Ngēwo-Lengo wai bōilōpōrsia lo, nasia ta mbawō wēlēi gē amuē.

18 *Kē ji lo i pēni fōlō gbōtōma. Kē Paulu ngi lī lēwēngo, i wōtēa i ndē ngafēi ma, ye, Nge bi ma Yesu Kristi bijēi hū, bi gbia ngi hū. Kē i gbia ngi hū kpēlēi yakpēi ma.*

19 *Kē kina ngi lē-beleisia ti toni kē hani ti li wēni ma ta navō jōla i nyania, kē ti Paulu hōua, kē Silas, ti ti lāla njia wēlēi bu mahū-bela yē.*

20 *Kē ti wa atiē nyamanga yē, tē, Nungēi jisiasia Yahude-bela atiē, ti mu lawai lī helea gboñ.*

21 *Ta mu gara a pē hindēi na ma i hōni mu va mu kuru, o mu hōu, Roma-bela amuē.*

22 *Kē fahēi i hijēa ti ma a lēnga: kē nyamanga ti ti goletsia bēla, ti ndē ti ti lēwē.*

23 *Kē kina ti ti vōgbani kpōtōngo, ti ti wili kpindi wēlēi bu, ti kpindi wēlē mahu-gbē-moi lahi, tē, i ti mahū-gbē panda.*

24 *Na kina i ndahi na jōni, kē i ti wilia kpindi wēlēi ikōhūgēlēi hū, i ti gowōisia gbākpà kpà.*

25 *Kē a kpindi līa, Paulu kē Sila ti hea, ti wulē, ti Ngēwo latō: kē kpindi wēlēi-bu-bela ti ti wō menia.*

26 *Kē keyakpē kē ndoloi i gbelia gbōñ nyokō gbi, kē kpindi wēlēi i faramēisia ti jejia: kē keyakpē kē pelēi indeisia ti lawōa, kē ti gbi ti jowōisia ti vulōa.*

27 *Kē kpindi wēlē mahū-gbē-moi i wunga ngi yi hū, i to kpindi wēlēi indeisia lawōngo, i ngi bōwoi*

lānga, ye i ngi vului wa, a kara ye kpindi welē-bu-bela ti wēla.

28 *Ke Paulu i gbaua ngēlē ya, ye: Bā hinda nyamu wē a bi vului, gbamailē mu gbi lo bēi.*

29 *Ke i hemu malōli wēa, i wili mbu, i wa ngi ma a gbeli, i gula Paulu labu ke Sila.*

30 *I gbia atiē, ye, Nya keni, nga gbo wē ngi bawō?*

31 *Ke ti ndēa, t e, Ndēmōi Yesu Kristi hōu a tonya, ke ba bawōlo, ke bi welēi.*

32 *Ke ti Ndēmōi yiēi lēa ngi ma, ke nasia gbi ma ti ye ngi welēi bu.*

33 *Ke i ti wumbua kpēlēi yakpē na ma a kpindi, i ti vōgbameisia wua, ke ti ngi baptisinga ta ke ngi ma bēla gbi keyakpē.*

34 *Ke kina i wani atiē, i mehe hēi ti labu, i gōhune, ta Ngēwo hōungo a tonya ta ngi welēi gbi.*

35 *Ke kina ngēlē i ye wōni, ke nyamanga ti nguru-bela lōa tē, A gbē nungēi nasia ma, ti li.*

36 *Ke kpindi welē mahū-gbē-moi i njiēi ji lēa Paulu ma, ye, Nyamanga ti nunga lōa tē wu li: falē na a li ndileli hū.*

37 *Ke Paulu ye ti ma: Ti mu lēwēa gbangba mu lengo ī lē, Roma-bela amuē, ti mu wilia kpindi welēi bu; ta mu lu-kpēlo ndowu hū? são gba; ke gbē ti vului ti wa, ti gbia amuē.*

38 *Ke nguru-bela ti njiēi jisia lēa nyamanga ma: ke ti luwa, kina ti menini tē Roma-bela lo atiē.*

39 Kē ti wa, ti ti manēne, ti gbia atiē, ti ti nepo ti gbia va tawai hū.

40 Kē ti gbia kpindi welēi bu, ti wa Lydia welēi bu: kē kina ti ti mbanga loni, ti ti lī lēli, ti gbia.

NGŪ XVII.

Kina na ti ye Amfipoli vōni kē Apolonia, kē ti wa Tesalonika, hindēi Yahude-bēla ti sunagogi i ye na.

2 Kē Paulu kia ngi wē hindēi i ye na, i wua ti yē, kē sabati vōlō sawa i mawali atiē kolo nyēgingo-isia hū.

3 A ndawō, a njia gbia hū ti wē, ye, Ma i ye hōilo Kristi pē gi ī na i mone, i gbia gboma ndowu, kē Yesu ji nga ngi yia lē wu ma, Kristi mia.

4 Kē ti lenga ti hōilo a tonya, ti vefē Paulu ma, kē Sila; kē Helene-bēla yēkpēisia ti vahango wa, kē nyaha wawaisia tī gereni.

5 Kē Yahude-bēlēi nasia tī hōuni a tonya, ti hijēngo a tōma, ti fiti-fata-bēla wumbua ti furango, ti faha yando, ti tawai gbi lō yēyē hū, ti gbunde Yason welēi ma, ta kō a ti gbiala nungeisia yē.

6 Kē kina tī ti loni, kē ti Yason lāla, kē ngi mbanga tēnga, mahu-bēla yē tawai va, ta gbau, tē, Jisia ti ndoloi ya wōtēa, ti wa bēi bē;

7 Nasia Yason i ti gurua: kē jisia gbi lo ta Kesari jawai nyani, tē: Maha wēka lo na, Yesu.

8 Kê ti nungeisia ti li helea, kê mahû-bèla tawai va, kina ti hindêi jisìa menini.

9 Kê kina ti ye kere wumbuni Yason yêya, kê nasìa ti lõni, kê ti gbêa ti ma, ti li.

10 Kê ti mbanga keyakpê ti Paulu lõnga kê Sila a kpindi Berea hû: kina ti wani na, kê ti ya Yahude-bèla ti sunagogi hû.

11 Jisìa ti ye lowoni ti lèwê nasìa ma ti Tesalonika, gbamailê ti njiêi guruiilo a ti li lawõngo, ta kolo nyêgingoisìa hû gbê fõlõ gbi ma, ina ni hindêi nasìa ti na.

12 Falê ti gbõtõma, ti hõuni a tonya; mbele ma nyahanga be, nasìa Helene-bèla atiê, kê hinga, tî gereñi.

13 Kê kina Yahude-bèla ti Tesalonika ti koni kê Paulu lo Ngêwo yiêi lëma Berea hû, kê ti wa na be, ti nungeisia li gbavõ.

14 Kê keyakpê ti mbanga ti Paulu lõnga te, i li pëngo beke i lima gbõyêi ma lo: kê Sila kê Timoteo ti lõni lë na lo.

15 Kê nasìa ti pëlêi geni a Paulu ti wani angie Ateñ lo: kê na wõma i ngõ vëni ti wê Sila yê, kê Timoteo ti wa va ngi yê tã lembi, kê ti ya.

16 Kê kia na Paulu i ti mawulõni Ateñ kê ngi yafêi i gbavõa ngi hû, kina i toni tawai lavëngo a nyafanga.

17 Falê i mawali hõuni a Yahude-bèla sunagogi

hū, ta nunga yēkpēisia, ke fēlēgomēi fōlō gbi mā ta nasia ti gōmēni.

18 *Ke kologo-bēla waisia lēnga ti Epikurenisia lia, ke Stōrkisia, ti ngi hōua a mawali, ti lēnga, te, Njēpe woyo-moi ji a ye gbe? ipēkanga te, Ngi wēngo kia numui na a ngafa wēkanga ti hēhē lōi: ji va i Yesu yia-lēni ti ma, ke hijēi ha hū.*

19 *Ke ti ngi wumbua ti wa angiē Areopago mahū, te, Ma kara ninēi ji go lo na ba ndē?*

20 *Gbamailē bi wa a hinda nina tēnga mu wō hū, faḷe mu lōni mu kō hindēi jisia hū lo a gbe.*

21 *(Gbamailē Atēni-bēla gbi ke hōtanga, nasia ti ye na, tī ye hinda wēka gbi wē, ngiyē hinda nina lēla, o hinda nina menila.)*

22 *Ke Paulu i lōnga Areopaga lia, i ndē, ye, Wua Atēni-bēla ngi toa ke hindēi gbi hū wu lōni a hela ngafanga (Ngēwonga gbōtōa) ma.*

23 *Gbamailē kia ngi lēwēni, ke ngi wu hema hanisia loni, ngi bimbili lōilo, kolo nyēgingoi ji ma NGĒWOI NA VA NUNGA TĪ NGI GONGA. Na wū kō, wa hema, ta lo nga ndē wu ma.*

24 *Ngēwoi na i ndoloi gbatēni, ke hani gbi i hū, ke ta lo Ndēmōi angiē ngēlē-gōhū va, ke ndoloi, ē hēi pēlea bu ti kpatēni a lōkō;*

25 *Tī ngi gbē-gbia ma a nunga ti lōkō, pēngo be i lōilo a hani, gbamailē ta lo a ndevu vē gbi wē, ke fefe, ke hanisia gbi;*

26 *Ke i nama yēla lo wumbuni i kenyei gbi*

gbatēla hēi va ndoloi gbi yama, ke i kpēlēisia hūgbateā wō tuwōma, ke ti hēimeisia ti gelemēi;

27 Kō ti Ndēmōi lolō, tēnga ti wepe ngi wōma, ti ngi lo, gbama lo ī mu gbi ma guhā ma:

28 Gbamailē ngi hū lo ma ndevu jō, ma jia, ma ndevu gbia; kia be wu wulē-gbate-bela tēnga ti ndēni, tē, Gbamailē mua be ngi valē-lō amuē.

29 Kia na hō ke mua mu valēi Ngēwō ma lo, ma ī hōni mu gili ke Ngēwoyēi wēngo lē ke kani, o pata, o kotu hagango a mbeli ke numu nēmahlēwē.

30 Ke mamui ji ikpēlēisia Ngēwō ī toilo, i yama gbia ma; ke kpēlēi ji, i ndēa numui gbi ma hindēi gbi lo, ye, ti wōtē:

31 Gbamailē i lōkō lōnga fōlō ma, na hū a ndoloi jēlima tōnya hīnda hū, a numui na i mahōuni; ke ki kpōmba vēa numai gbi wē, a ji i ngi gbiani ndowu.

32 Ke kina ti kpiēi menini ndowu, ti lēnga ti yele: ke ipēkā tē, Ma bi wō meni lo gboma ji va.

33 Nī lo Paulu i gbiani tē līa.

34 Ke nunga tēnga ti vefē lo ngi ma, ti hōu a tōnya: ti līa Diomysio Areopaga-moi ke nyaha yēla ngi bijēi lo a Damari, ke ipēkanga ta tēni.

NGŪ XVIII.

Hindēi jisia wōma, Paulu i gbia Atena, i wa Korinti ma.

2 *I Yahude-mo yēla malē, ngi bijēi lo a Akuila, ti ngi lēni Pontu i hijēa sange Italia, ta ngi nyahēi Prisila; (gbamailē Klaudiu i ndēilo Yahude-bēla gbi ma ti gbia Roma hū) kē i wa ti yē.*

3 *Ke ji kē ta bē i yē mbeli yakpēi wē, i hēi atiē, i yēngē; gbamailē ti bēli lo a baba gbatēla.*

4 *Kē i mawali hōunga sunagogi hū sabati vōlōi gbi ma, i Yahude-bēla li wōtē, kē Helene-bēla.*

5 *Kē kina Sila kē Timoteo ti hijēni Makedōnia ti wani, kē Paulu li i yē guni a hōula, i sēli Yahude-bēla ma, yē Yesu, Kristi mia.*

6 *Kē kina ti pēlēi wani, ti njia nyamu lēni, kē i ngi gōlēi jejia, i ndē ti ma, yē, Wu namēi i yē wu nda wui ma; Nya gōlengo lē: kuna gba, nga lilo kafriisia yē.*

7 *Kē i gbia na, i wua kēna yēla wēlēi bu, ngi bijēi lo a Yustu na i yē hē Ngēwō ma, na ngi wēlēi i sunagogi gbēla fō.*

8 *Kē Krispo mahu-mo wai sunagogi va, i Ndēmōi hōua a tōnya, ta ngi wēlēi gbi; kē Korinti-bēla gbotōma, ta menī, ti hōua a tōnya, kē ti ti baptisia.*

9 *Kē Ndēmōi i ndēa Paulu ma a kpindi hēnga hū, yē: Ba luwa, kē yia, bā lōndō:*

10 Gbamailē nya lo bi wōma, ke numu gbi ē hijē bi ma bi nemu va: gbamailē nunga gbōtōa lo nya yēya tawai ji hū.

11 Ke i hēinga na fō yēla ke ngalu wōita, a Ngēwo yiei gara ti lta,

12 Ke kina Galio maha jōngo yelē Akaiā hū, ke Yahude-bēla ti hijē nyamui wēa a ngō yēla Paulu ma, ti wa angiē njia-lēmēi.

13 Te Ji ni a nunga ti lī wōtē ti he Ngēwo ma kia sawai ī ndēni.

14 Ke kina nā Paulu i ye i ngi la wō, Galio ye Yahude-bēla ma, kea ndē-ya lē, o fiti-fata hinda, O Yahude-bēla, njiēi ngi jia gili, nga gbē lo wu ma.

15 Ke ina nda yta va lē, ke mbijēa, ke wu jawai va, a na lē; gbamailē ngē wē a nyama na nyokoi va.

16 Ke i ti gbēa njia-lēmēi.

17 Ke Helene-bēla gbi ti Sostene wumbua, mahū-mo wai sunagogi va, ti ngi lēwē njia-lēmēi labu. Ke Galio ī lali hindēi nasia ma yēla bē.

18 Ke Paulu i lembi lo na ka, ke kina i velini ngi mbangā ma, ke i ya a ndende hu wē Syria hū, ta Prisila ke Akuila; i ngi wui kpulēni Kenkrea hū, gbamailē Ngēwo hele lo i ye ngi ma.

19 Ke i wa Efesu, i ti lō na: ke ngi vului i wuani sunagogi hū lo, i mawali hōu a Yahude-bēla.

20 Kina ti ngi hūvelini te i lembi kulō gboma ta tēni, ke ī lumani;

21 Kē i ngēnda vē ti wē ye, I yē bē wēni, mahōngo ngi kōmēi ji hōu i wama Yerusalemahū : kē nga yama lo gboma wū ye, ina Ngēwo i luma lo. Kē i gbia Efesu a ndēndē hū wē.

22 Kē kina i tigbini Kesarea, i lēni, i va Ngēwo-bēla ma, kē i yēinga Antioki.

23 Kē na wōma, i lēmbi na kulō, kē i ya, i li Galatia genyēi gbi hū, kē Frijia, tōngo gowo ma, a tō-bēlēisia gbi gbaya,

24 Kē Yahude-mo yēla, ngi bijei li a Apolo, ti ngi lēni Aleksandria, njia lē-mo, ngi gbayango Hōli golo nyegingoīsia hū, i wa Efesu.

25 Kenēi ji garango yelē a Ndēmōi hindēi, kē kia ngi gbandingo ngafēi hū, i yialo, i Ndēmōi hindeīsia gara tonyango, i Yohane baptismi gongo lēkē.

26 Kē i tatōa a yiala a ngau lēwē sunagogi hū : kē kina Akuila kē Prisila ti ngi wō menini, kē ti ngi wumbua ti yē, ti Ngēwo hindēi huge angie panda-wanda.

27 Kē kina i ye lōni i lēwē Akaiia-hū, ngi mbangetisia ti kolo nyēgi, ta tōpōma-bēlēisia manene ngi guru va : na kina i ye wani, i gbō nasia ma kpōtō ti ye hōuni a tonya ngau wandēi hū :

28 Gbamailē Yahude-bēla nemahū gboyoilo a kpaya lēn, fōfō hū, a kē a hōli golo nyēgingoīsia, ye : Yesu Kristi mia.

NGŪ XIX.

Kẹ kina i wẹni, kia lẹ Apolo i yẹ Korinti, na wọma Paulu i lẹwẹni tateisia imahügělẹi, i wa Efesu : i tọpọma-bẹla malẹ na.

2 *Kẹ i ndẹnga ti ma yẹ, Wu Họli-Yafẹi jọa lẹ kia wu hōuni a tonya? Kẹ ti ndẹnga ngi ma, tẹ, Mũ meni lẹ bẹ ina Họli Yafa lo na.*

3 *Kẹ i ndẹnga ti ma, yẹ : Ti wu baptisini gbọ họ ma? Kẹ ti ndẹnga, tẹ, Yohane baptismi ma.*

4 *Kẹ Paulu i ndẹnga, yẹ, Yohani a tonya i baptisi wẹilo a baptismi pọtẹ va, yẹ nungeisia ma, ti ngi hōu a tonya na a wama ngi wọma, ta lo, a Kristi Yesu.*

5 *Kina ti ji menini, kẹ ti ti baptisia Ndẹmọi Yesu bijẹi hũ.*

6 *Kẹ kina Paulu i ngi lőkọi wẹni ti ma, kẹ Họli Yafẹi i wẹlẹnga ti ma ; kẹ ti kenyei yia wẹka lẹa, ti tuwọma-yia-lẹ.*

7 *Kẹ nungeisia gbi ti yẹ pu mahũ fẹlẹ.*

8 *Kẹ i wua sunagogi hũ, i yia a ngau lẹwẹ ngalu sawa va, a likpo, a ti wọtẹ hindẹisia yẹ ti Ngẹwo genyei va,*

9 *Kẹ kina ti lẹnga ti lia ti wọhũ gbondani, ti hōuni a tonya, kẹ ti njia nyamu lẹ a pẹlẹi na hũ wẹlẹ fahẹi yama, kẹ i gbia ti ma, i tọpọma-bẹlẹisia*

lōahū gole, a likpo fōlō gbi ma nu yēla gara wēlēi bu, ta tōli a Tyranu.

10 *Ji lembini fō fēlē va ; nyoko gbi tī hēini Asia hū ti Ndēmōi Yesu yiēi menia, Yahude-bēla ke Helene-bēla.*

11 *Ke Ngēwo i kandē hindā wēa ī gbamani a Paulu lōkō :*

12 *Nyoko gbi ta wa a kpaya o kōla helēnga ti li ma ta hijē la ngi luma higbe-bēla yē, ke higbeisia ti gbia ti ma, ke ngafa nyamuisia ti gbia ti hū.*

13 *Ke ngēlē ya lētē Yahude-bēla tēnga, ngafa-gbe-bēla, ti tea ti vului ma Ndēmōi Yesu bijēi walē va nasia mahu ngafa nyamua ti ti hū, te, Mu ndēa bi ma Yesu bijēi hū na Paulu a ngi yia lē.*

14 *Ke ti ye na wofēla, nu yēla ngi lēnga ta tōli a Seva, Yahude-mo, almamisia imbawai angiē, ti ji wēni.*

15 *Ke ngafa nyamui i pōtēa, ye Yesu lo, ngi kōngo, ke Paulu ngi kōngo ; ke yēni lo awuē ?*

16 *Ke numui na ngafa nyamui i ye ngi hū, i windea ti ma, i gu ti ma, i ti vaya, nyoko gbi ti wēla pelēi na bu ti gambingo ti nemungo.*

17 *Ke hindēi ji Yahude-bēla gbi ti kōilo ke Helene-bēla bē ti ye hēini Efesu ; ke ndua i wēlea ti gbi ma, ke Ndēmōi Yesu bijēi i yea wolo.*

18 *Ke ti gbōtōma ti hōuni a tonya ti wa, ti gayē, ti ti wē hindēisia gē.*

19 *Ke ti gbōtōma bē ti ye kpeni hindā wē ti wa*

a ti goloisia hinda yēla, ti mo nunga yama: ke ti ti baisia gba, ti tō pata keme nu fēlē gboyongo mahū pu.

20 Nī lo Ngēwo layiei i lōlani hūlingo wa, i gbateni.

21 Kina hindēi jisias ti ye gboyoni, ke Paulu i kpateā ngi nemahu ye na wōma i Makedonia vōa lo ke Akasia, a lilo Yerusalema hū, ye, na wōma ngi hitia lo na, pē gi na nga Roma be lolo.

22 Ke i ti fēlē lōnga Makedonia nasias ti ye ngi gbē-gbia, Timoteo ke Erastu; ke ngi vului i lembini Asia lo ku lēnga va.

23 Ke kpēlēi na sē ma, bēmbēi ī ye gulō ndalōngo pēlēi na ma.

24 Gbamailē kēna yēla ngi bijēi lo a Demetrio, pata yeli-mo, na i yē pata weleā gbatē Diana va, ī wani a sō-hani wulō mbeli-bēla wē;

25 Nasias i ti walēi hinda yēla, ta ngēngē-bēla ta mbeli yakpē wēlē, i ndē, ye, Nya keni, wu kolo ke a mbeli ji lo ma mu jo-hani jola.

26 Ke wu toa, wa menī ke Efesu yelango ī lē, ke t lōni tē i Asia gbi vō, Paulu ji i nunga gbōtōma lī wōtēa, ye, Ngēwo yā nasias ta ti gbatē a lōkō.

27 Ke mu beli ji lēkē ī lē a ye ndī hele hū wē va a gbama, ke ngafaha wai Diana ngi wēlēi be ta gbēlēlo ma, ke ngi nyandēi ti nyani na Asia gbi ke ndoloi ta hema.

28 Ke kina ti hindēi jisias menini, ke ti lī ti

govɛa kpaɛ, ti gbau, tɛ, Efesu-bɛla ti Dianɔ wolɔngo lɛ.

29 Kɛ tawai gbi lavɛnga a yɛyɛ: kɛ kina ti Gaiɔ hɔuni, kɛ Aristarku, Makedonia-bɛla, Paulu ngi jia-bɛla, kɛ ti wilia tɛatɛi bu a ngɔ yɛla.

30 Kɛ kina Paulu i yɛ i wua nungeɛsia lia, tɔpɔma-bɛlɛɛsia tɛ lumani ngi wɛ.

31 Kɛ nunga wawaɛsia tɛnga ti Asia, nasia ngi lɔmanyɔa yɛlɛ, ti nu lɔa ngi yɛ, ta ngi manɛnɛ, tɛ ā ngi vului wili tɛatɛi hū.

32 Falɛ ti lɛnga ta gbau a hinda yɛla, kɛ ti lɛnga, ipɛka: gbamailɛ fahɛi hū wungo yɛlɛ; kɛ ti gbɔtɔma tɛ hindɛi gɔ ti yandoni fa.

33 Kɛ ti Aleksandero lāla fahɛi lia; Yahude-bɛla ti ngi gbia tuwo. Ke Aleksandero i ngi lɔkɔi ya mɛmɛ, kɛ i yɛ lɔni lo i ngi mavalɛ nungeɛsia yɛya.

34 Kɛ kina ti kɔni kɛ Yahude-mo lo angiɛ, ti gbi a ngɔ yɛla ba tɔ wamandɛ ndɛwɛ fɛlɛ ta gbau, tɛ, Efesu-bɛla ti Diana wolɔngo lɛ.

35 Kɛ kina ta golo nyɛgi-moi i nungeɛsia hū hɔuni, i ndɛ, yɛ, Wua Efesu-bɛla, numui i gbɛ lɔ ɛ kɔ kɛ Efesu-bɛla ti lawai a hɛ ngafaha wai Diana lo ma, kɛ ngafɛi na ma i gulani a hijɛ Yupitero yɛ?

36 Kɛ kia hindɛi jisias numu gbɛ ɛ mawali ma, ma hɔilo wu hɛi kɛ, kɛ wā hinda gbi wɛ a vula.

37 Gbamailɛ wu wa bɛi a nungɛi jisias nasias

ngafa wēlēi bu huma-bela ya atiē, o njia nyamu lē-bela wu ngafahēi ma.

38 Falē, ina Demetrio ke mbeli-bela nasia ti ngi wōma, njia i ye ti lōa hū, ta numu gbi, sawai lawōngo lē, maha jōngoisia lo na: gbe ti ti nyonyo mayia ge.

39 Ke ina wu mōlia lo hinda wēka va, a lalo ngando hū mahōungo.

40 Gbamailē mua lo ndi hele hū mu mōli va a fōlōi ji yēyēi, ke tōma ī na hindēi ma kpembō na fahēi ji va.

41 Ke na wōma i ji lēni, ke i fahēi vaya.

NGŪ XX.

Ke na wōma yēyēi i ye gbēni, Paulu i tōpōma-bela wale ngi yē, i ti guru, i gbia li va Makedonia.

2 Ke kina i ye lini kakēi nasia hū, i ndahi gbōtō wuani, ke i wa Helene lōloi hū.

3 Ke na lo i hēi na ngalu sawa. Ke kina Yahude-bela ti lani ngi gulo, kia i ye lima a ndende hu wē Syria hū, ke i kara yama va a Makedonia wē.

4 Ke Sōpatero Berea-moi, i tōnga ngi ma Asia hū, ke Tesalonia-bela, Aristarko ke Sekundo; ke Gaio, Derbe-moi, ke Timoteo; ke Asia-bela, Tikiko ke Trofimo.

5 Jisia lo ti lini kulo, ti mu ma wulōni Troasa.

6 Ke mu gbia Filipino a ndende hū wē, fōlōi nasia wōma kpohui na va tokpolo gbī hū, mu wa ti yē Troasa fōlō lolu hū; hindēi mu hēi na fōlō wofela.

7 Ke fōlōi ihalagēi ma lowoi hū, kina tōpōma-beleṛsia ti wani hinda yēla kpohū yalē va, Paulu i Ngēwo yiēi lē ti ma, ngi hē gili gbatengo li va sina; i lō yia ma ngīye ke kpindi lta.

8 Ke ngombu vō gbōtō lo i ye ngēlē ya gundoi hū, hindēi ti ye yandoni na.

9 Ke ndakpau yēla lo i ye hēini kanyamēi, ngi bijei lo a Entiko, i gula nji wa hū: ke kia Paulu i lembini yia ma, nji i lēwē ngi hū, ke i gula a hijē kundoi isawagēi hū ngēlē ya, ke ti ngi wumbua ngi hango.

10 Ke Paulu i yēinga, i gula ngi ma, i ngi guru, ye, Wā wu vuluisia mone, gbamailē ngi levui lo ngi hū.

11 Ke kina i ye leni gboma, i kpohū yalēni, i meni, i lembini yiama ka, ngīye ngēlē i wōni, ni lo i lini.

12 Ke ti wa a ndakpau ngi vulungo, ke ti lī i lelīni kulō ī yelē.

13 Ke mu ya tuwo, mu jia fefe ma, mu wa Asos, na lo mu karani Paulu wumbu va: gbamailē ni lo i ndēni, i karango ngi nemahū li va a gowo ma wē.

14 Ke i mu malža Asos, mu ngi wumbu, mu wa Mitilene.

15 *Ke mu gbia na fefe ma, mu wa fōlōi ipēkēi ma Kios lēngēi, ke fōlōi ipēkēi ma ke mu hitia Samosa, mu gele Trogiliuma, ke fōlōi ipēkēi ma ke mu wa Miletusa.*

16 *Gbamailē Paulu i ye karai lo jia va fefe ma a Efesu wē, gbamailē i ye lōni i gbendē Asia hū, ji va i ka ka hinda lo wēni, ina pē gi lo na ngi va, i ye Yerusalema hū Pentekosti vōlōi ma.*

17 *Ke Miletusa hū lo i nu lōni Efesu, i nunga wawatsia wale ti Ngēwo-bela lta.*

18 *Ke kina ti ye wani ngi yē, i ndē ti ma, ye, Wu kō lo ke fōlō ihalagēi ma ngi wani Asia hū, kia ngi ye wu lta ku gbi ma.*

19 *Nga Ndēmōi gbē-gbia nya gōwōngo a nya nemahui gbi, ke a ngaya gbōtō, ke hugo hindā, na i nya wēni a Yahude-bela ti lalēi nya gulo.*

20 *Ke kia ngi hani gbī lama ybatēni na kpēkpēngo wu va, ke ngi keilo awuē, ngi wu gara lēn, nga hijē pelēi ji bu nga li ji bu.*

21 *Nga sēli Yahude-bela ma, ke Helene-bela bē, wōtē hinda Ngēwo yē, ke hōu à tōnya hinda mu Lēmōi Yesu Kristi ma.*

22 *Ke kpē lē nā, nge ya nya yilingo ngafēi hū Yerusalema hū, ngī hindeisia go ta nya wēma na:*

23 *Ngīye ke na Hōli Yafēi a sēli tawai gbi hū, ye, Ngilia, ke mōnea lo nya mawulō ma.*

24 *Ke hindēi jisīa i ngēla bē ē nya jejia, ke nge*

nya levui gba kpɛkpɛngo nya vului wɛ, kɔ ngi nya nda gakɛi gboyo a kɔhune, kɛ almami yɛngɛi na ngi soni a Ndɛmɔi Yesu, ngɔwili lɛ va Ngɛwo hinda wandɛi va.

25 Ke kpɛ lɛ nā, ngi kɔ lo kɛ wu gbi, wua ngi Ngɛwo genyɛi hū yia lɛni wu lia, wɛ nya yama lo gboma.

26 Falɛ ngi wu wumbua a sɛlia a fɔlɔi ji, kɛ nya wuango lɛ nunga gbi ti namɛi ma.

27 Gbamailɛ ngi gbahani a Ngɛwo wu hitɛi gbi lɛla wu ma.

28 Falɛ a wu vuluisia mahu-gbɛ, kɛ mbala vahɛi gbi na Hɔli Yafɛi i wu wɛni a mahu-gbɛ-bela ti mahu, Ngɛwo-bela make va, na i ngɛyani a ngi nda namɛi.

29 Gbamailɛ ngi ji golo, kɛ na wɔma ngi yalo, njara nyamua ta wua lo wu lia, tɛ mbala vahɛi yɛla bɛ lo.

30 Ke wu vuluisia lia bɛ nunga ta hijɛlo, ta hinda gbinigbiningoa lɛ, tɔpɔma-bela lala va ti wɔma.

31 Falɛ, a mane wɛ, wu gili kɛ fɔ sawa va, ngi gbɛni a wu gbi lahila a ngɛla ngɛla a kpindi kɛ fɔlɔ a ngaya.

32 Ke nā, nya mbanga, ngi wu lɔa Ngɛwo yɛya, kɛ ngi layta yau wandɛi yɛ, na ngi gungo a wu lɔla, kɛ wu go va a pɔ-hani nasia gbi lia ti wuangi sege.

33 Ngī numu gbi ngi wata mani wēni, o kani, o kōla.

34 Wu vuluisia bē wu kolo kē lōkōi jisias lo ti yēngēni nya gbē mahania va, kē nasias va ti ye nya wōma.

35 Ngī hani gbi genga awuē kē ni lo wa yēngē, wu gbo kahū gboyo-bela ma, kē wu gili a Ndēmōi Yesu ngi layiēisia, kia i ndēni ye, I nyandēni fē va, i lēwē sọ va ma.

36 Kē kina i ndēni ni, kē i wōmbi gbākpa, i hē a ti gbi.

37 Kē ti gbi ti wonga gboñ, ti Paulu bōlō guru, ti ngi lagomi.

38 Ti li nyaningo i lēwē gbi ma, njiēisia va i ndēni, ye, tē la ngi yama lo gboma. Kē ti tōnga ngi wōma ndendē wai hū.

NGŪ XXI.

Kē kina i ye wēni na wōma mu gbiani ti ma, mu ndendēi lukpēni, kē mu pona mu wa Koosa, kē fōlōi ipēkēi ma, mu wa Roda, mu gbia mia mu wa Patara.

2 Kē kina mu ndendē loni i fēfēma a li Fenise, mu wili hū, kē mu ya.

3 Kina nā mu Kiprusa loni, mu ndō mu gowo lōkōi ma, mu tōa Syria ma, mu ti gbi Tyre, gbamailē na lo ndendēi a ngi kakēi lō na.

4 Kē kina mu tōpōma-bēla malēi na, mu lembi na fōlō wofēla : nasia ti ndēni Paulu ma ngafēi hū, tē, ā lē Yerusalema hū.

5 Kē kina mu yē fōlōi nasia gboyoni, kē mu gbia, mu mu wēlēi hōu ; kē ti gbi ti wa mu lalōna, ta ti nyahanga, kē ti lēnga, ngiyē mu gbiani tawai hū : kē mu wōmbi gbàkpà ngiyē ma, mu hē.

6 Kē kina mu yē velini mu nyonyo ma, kē mu wilia ndende hū, kē ti yama ti yē gboma.

7 Kē kina mu yē mu jīēi gboyoni, mu hijē Tyre mu wa Ptolemais mu va mu mbangeīsia ma, mu yi ma tēni fōlō yēla.

8 Kē fōlōi ipēkēi ma, mua mu yē Paulu gakēi ma, mu ya, mu wa Kesarea : kē mu wua Filipo yē pelē bu Ngōwili yia-lē-moi, na wofēlēīsia yēla yelē ; mu yi ma tēni.

9 Kē kēna yakpēi na, nyaha lēnga ti ngi yēya nani, tēnina atiē, nasia ti tuwo-ma-yia-lēni.

10 Kē kia mu lembini na fōlō gbōtōma, kē tuwo-mayia-lē-mo yēla i yēia, a hijē Yudia, ngi bijēi lo a Agaba.

11 Kē kina i yē wani mu yē, kē i Paulu hama-goloi wumbua i ngi nda lōkōīsia yili kē ngi gowoi, i ndē, yē, Nī lo Hōli Yafēi i ndēni, yē, Nī lo Yahude-bēla ti Yerusalema hū ta kēnēi na yili ma ngi wō a hama-goloi jī, ta ngi vēlo kafrīsia ti lōkō hū.

12 Ke kina mu hindēi jisia menini, ma, ke nasia ti hindēi na, mu ngi manene, me ā le Yerusalemā hū.

13 Ke Paulu i pōtēa, ye, Gbē lo a ji wa pē, wa wō, wa nya lī nyani? Gbamailē nya hē-gili gbatengo ngili lēkē va ī lē, ke ha bē va Yerusalemā hū Ndēmōi Yesu bijēi jahū.

14 Ke kina mū guni a ngi lī wōtēla, mu gbē, me, Ndēmōi lima hindēi i wē.

15 Ke fōlōi nasia wōma, mu mu hakeisia lō wōma, mu le Yerusalemā hū.

16 Ke tōpōma-bēletsia tēnga ti Kesarea tia bē ti tōnga mu ma, ti wa a nu yēla ti wōma, ngi bijēi a Mnason, Kiprumo, tōpōma-mo wōva, na ma hēima angiē.

17 Ke kina mu ye wani Yerusalemā, ke mu mbangā ti mu gurua a kōhu nē.

18 Ke fōlōi i tōni na ma, Paulu i wua amuē Yakobo yē, ke ndē-bēla gbi ti ye na lō.

19 Ke na wōma i vani ti ma, ke i hindēisia genga a ngēla ngēla, Ngēwo i pēni kafrisia līa a ngi almami yēngēi.

20 Ke kina ti menini, ke ti Ndēmōi latōa, ti ndē ngi ma, te, Mu ndēi, bi toa kia Yahude-bēla ti keme gbōtōma ti hōuni a tonya; ke ti gbi ti lōlōngo sawēi va.

21 Ke ti ndēnga ti ma bi va, te bia lo ba Yahude-bēla gbi gara ti kafrisia līa, gbēlē va Musa

ma, be ma ī hōuni ti ti lēnga hē-biliya, o ti jia pē hindēisia hū.

22 Gbe lē hō? fahēi pē gi ī na ta yando lo: gbamailē ta meni lo tē bi wa.

23 Falē, ji wēlē ma ndē bi ma: Hinga nani lo mu yēya, nasia helē ti ma;

24 Ti wumbu, bi bi vului wua atiē fō, bi navō majia wa tēni, kō ti ti wuisia gbulē: kō ti gbi ti lē kē hindēi nasia ti ndēni ti ma bi va, hinda gbī ī lē; kē bi vului be bi jia ma lo panda, ba sawēi hōu.

25 Kē ina kafriisia va lē ti hōuni a tonya, mu kolo nyēgia, mu nda, mē tā hani na nyoko gbī hōu, ngiye ti ti vuluisia gbia hani nasia ma ta fē ngafanga wē, kē nama ma, kē njiva hani ma, kē puē-gbiala ma.

26 Kē Paulu i hinga wumbua, kē fōlōi ipēkēi ma i ngi vului wua fō atiē, i wua Ngēwo wēlēi bu, ngua vōlōisia ngi gboyo gbēlēi gē va, ngiye ta sa-gbia ti gbi va a ngēla-ngēla.

27 Kē kina fōlō wōfēlēisia ti lōni tē ti gboyo, Yahude-bēla ti ye Asia, kina ti ngi loni Ngēwo wēlēi bu, kē ti nungeisia gbi li gbavōa, ti lōkō wēlē ngi ma.

28 Ta gbau, tē, Israeli-bēla, a kpoma wē. Kenēi ji lo na a nungā gbi gara hindēi gbi lo nungeisia ma, kē sawēi ma, kē hindēi ji ma; kē ji be wōma, i wailō a Helene-bēla Ngēwo wēlēi bu, kē i hōli hindēi ji nyania.

29 (Gbamailē ti ye toilo Trofimius, Efesu-mo, i ngi wōma tawai hū, na ti ye to Paulu i wa angie Ngēwo welēi bu.)

30 Ke tawai gbi i hijēa, ke nungeisia ti yandongo a pime, ke ti Paulu wumbua, ti gbia angie Ngēwo welēi bu, ke keyakpē ti pelēi gbowua.

31 Ke kia ti ye pēlē lolo ngi wa va, ke towo i wa kugba wai yē lai va, te, Yerusalema gbi lo yēyēi hū.

32 Na keyakpē i ko-bela wumbua ke kugbanga ti hondo ngēla ngēla mahū, i yēi ti yē a pime: ke kina ti kugba wai loni, ke ko-bela, ke ti gbēa a Paulu lēwēla.

33 Ke kugba wai i lāla kpēla, i ngi wumbu, i ndē ti ngi yili a jowo fēlēa; i ngi moli ye, yē lo a angie, ke hindēi i pēni.

34 Ke ti tēnga ta gbau a hinda yēla, ke ti tēnga, ipēka, faheɪ līa: ke kina i guni a tonya gola yēyēi va, ke i ndēnga ti li angie gorēi hū.

35 Ke kina i wani kpakpa wurui wukoi ma, ni lo i ye na, ke ko-bela ti ngi wōpōilo nungeisia ti gbaya va.

36 Gbamailē nungeisia ifahēi ta tōpōma, ta gbau, te, A gbia angie ngēlēbu.

37 Ke kid ti ye ti wa a Paulu gorēi hū, ke i ndēnga kugba wai ma, ye, Ngi yia bi yē? Na i ndēni ye, Ba Helene yia lēlo?

38 Masari-moi na yā abiē, na fōlōi jisias ge bi

yēyē wēni, bi lini ngōlēi hū a nunga keme nania,
nasia nu-wa-bēla atiē?

39 Ke Paulu ye, Yahude-mo lo angē, Tarsu-mo,
tawa yēla Kilisia hū, ta-mo angē malama lawa va
ī lē: ke ngi bi manēnea gbē ngi yia nungeisia ye.

40 Ke kina i lumani ngi wē, Paulu i lō kpàkpà
wūrui wukoi ma, i ngi lōkōi ye meme nungeisia
ma. Ke kina ti lōndōni lōn, ke i yia ti yē Hebru
yia hū, ye.

NGU XXII.

Ndē-bēla nya mbanga, ke ketsia, a nya mavalē wōi
meni, na nga pēma nā wu ma.

2 (Ke kina ti menini i yia Hebru yiēi hū ti yē,
ke ti hūyenga lōndōn: ke i ndēnga, ye.)

3 A tonya Yahude-mo lo angē, ti nya lēni Tarsu,
tawa yēla Kilisia hū, ke ti nya makeni tawai jī hū
lo Gamaliel gowō ma, ti nya gara kia kinēi ketsia
ti jawai i na, ke nya lōlōngo yelē Ngēwō lēnga, kia
wu gbi wu na i fōlōi jī.

4 Ke ngi ngakpe nyamu wēilo a pēlēi jī ngi hiti
hama sō, nga hinga yili ke nyahanga, nga ti wili
kpindi wēlēi bu.

5 Ke almami wai bē a nya jēli lo ke ndē-bēla
vahēisia gbi: nasia bē ngi ye kolo jō atiē, nga li la
nya mbangā yē, nga li Damasku, wa va a nasia ti
yilingo Yerusalemā hū, ti mōnē va.

6 Ke kina i ye wēni, kia ngi nya jiēi gani, ngi lāni Damasku gbēla, ba tō fōlō ngundia, ke keyakpē, ke fōfō wa i vōnga nya ma, a hijē ngēlē-gōhu.

7 Ke ngi gula ndoloi ma, ke ngi menia ngō yēla, a ndē nya ma, ye, Saulu Saulu gbē va lo ba nya yakpē a nyamu?

8 Ke ngi pōtēa, nge, Yē lo abiē, Ndēmōi? Ke i ndēnga nya ma, ye, Nya lē Yesu Nasareti-moi na ba ngi yakpē a nyamu.

9 Ke nasia ti ye nya wōma, a tōnya ti fōfōi loilo, ti luwa; ke tī ngōi menini na i yiani nya yē.

10 Ke ngi ndēnga, nge, Gbē lo nga pē, Ndēmōi? Ke Ndēmōi i ndēnga nya ma, ye: Hijē, bi li Damasku; ke na lo ta gbi lēma bi ma, na lōkō lōngo ma bi va bi pē.

11 Ke kina ngi guni a tuwō lo la ndalōngo fōfōi na ngi vōi va, ke nya hōungo. lōkōi la a nasia ti ye nya wōma, ke ngi wa Damasku.

12 Ke nu yēla, Anania, numu yēkpē kia sawai na, tōwo yēkpē ngi ma Yahude-bēlēi nasia gbi la ti ye na.

13 I wa nya yē, i lō, i ndē nya ma, ye, Nya ndēi Saulu, tuwō lō. Ke ikpēlē yakpēi ma, ngi yama lēa, ngi ngi gbē.

14 Ke i ndēnga, ye, Mu kēisia ti Yēwōi i bi mahōua, kō bi ngi lima hindēi gō, bi Tōnya-moi na lo, bi ngi wōi menī i ngi la.

15 Gbamailē ba wēlo a ngi jēli nunga gbi yē, na va bi toni, ke bi menini.

16 Ke i yē na ba gbende? hijē, ti bi baptisi, bi bi hinda nyamuɛsia wua, ba Ndēmōi biɛi hū veli.

17 Ke kina i ye wēni, kina ngi wani gboma Yerusalemā hū, kia bē ngi hēni Ngēwo wēlēi bu, ngi ye kēlu hū lo;

18 Ngi ngi lo a ndē nya ma, ye: Pē ka ka, bi gbia Yerusalemā hū ka ka: gbamailē tē bi jēli guru nya va.

19 Ke ngi ndēnga, nge, Ndēmōi, ti kolo ke ngi ti wili lo kpindi wēlēi bu, nga ti lēwē sunagogi gbi hū, nasia ti bi hōuni a tonya.

20 Ke kina ti bi jēli-moi Stefano ngi namēi wuni, nya bē ngi ye lōni na lo, nya lumango ngi halēi ma, ngi nasia ti gōlēi lamagbatē ti ngi wani.

21 Ke i ndēnga nya ma, ye, Gbia: gbamailē nga bi lolo kuhama pō kafɛrsia yē.

22 Ke ti wōlōa njiɛi ji ma, ke ti yēlē gula tē, A ji nyokoi gbia ndoloi hū, gbamailē ma i hōuni i ye ngelē mahū.

23 Ke kia ti gbauni, ti ti gōlēisia wilini, ta fufulē lē ngēlē ma.

24 Kugba wai i ndē ti wa angie goroi hū, ye ti ngi hugbē a ndēwē, ko i ko gbē va lo ta yēlē gula ngi ma.

25 Ke kia ti ngi yilini a kolo yēya, ke Paulu i ndēnga kugbēi na ma hondō yēla va i ye lōni ngi

gbēla, ye: Tonyango lē wu va wu nu lēwē na Roma-mo angiē, ngi lengo ɾ lē?

26 Ke kina kugbēi hōndo yēla va i na menini, ke i ya i ndē kugba wai ma, ye, Kpēlē a hindēi ba pē: gbamailē kenēi ji Roma-mo lē.

27 Ke kugba wai i wa, i ndē ngi ma ye, Ndē nya ma, Roma-mo lo abiē? Ke i ndēnga, ye, Ni na.

28 Kē kugba wai i pōtēa, ye, A navō gbōtō lo ngi mālōyēi ji joni. Ke Paulu i ndēnga, ye, Ti nya lēni lo la.

29 Ke kēyakpē, nasia ta ngi hugbē ti gbia ngi gbēla: ke kugba wai bē i luwailo, na wōma i kōni kē Roma-mo lo angiē, kē ji va i ngi yilini.

30 Ngēlē na ma i wōni kia i lōni i tonyēi go hani fa Yahude-bēla ti ngi mayia geni, ke i ngi vulōa ngili hū, i ndē almami watsia ma, kē ti wu-hitē-bēla gbi ti yando, i yēi a Paulu i ngi hēi ti labu.

NGŪ XXIII.

Ke Paulu a ngu-hitēi gbē tin, ye, Ndē-bēla nya mbanga, kia wogba nya wē hinda ɾ nyamu Ngēwo yama, i hiti fōlōi ji ma.

2 Ke almami wai Anania i ndēnga nasia ma ti lōni ngi gbēla, ti ngi lēwē ngi la ma.

3 Ke Paulu i ndēnga ngi ma, ye, Ngēwo a bi lēwē lo, bia dara gōlēngoi: gbamailē bi hēi lo nya

jɛ̀li va kia sawai na, kɛ ba ndɛ̀ ti nya lɛ̀wɛ̀ kia sawai ɪ̀ ndɛ̀ni?

4 *Kɛ nasia ti lɔ̀ni ngi gbɛ̀la, tɛ, Ba Ngɛ̀wo ngi almami wai bɛ̀lɛ nyani?*

5 *Kɛ Paulu i ndɛ̀nga, yɛ, Ngɪ̀ koni, nya mbanga, kɛ almami wai mia: gbamailɛ̀ nyɛ̀gingo lɛ̀, Bā njta nyamu lɛ̀ bi nunga ti mahũ-moi ma.*

6 *Kɛ kina Paulu i toni kɛ kaka yɛ̀la Sadusisia lɛ̀, kɛ kakɛ̀i ipɛ̀kɛ̀i, Farisia, i gbau ngu-hitɛ̀i hũ, yɛ, Ndɛ̀-bɛ̀la nya mbanga, Farisi-mo lo angiè, Farisi-mo ngi lɔ̀: ndi wɛ̀lɛ̀ mɛ̀i va lo kɛ hijɛ̀ va ndowu, ti nya walea nya moli va.*

7 *Kɛ kina i na lɛ̀ni, kɛ njta njta i hijɛ̀a Farisia lta kɛ Sadusisia: kɛ fahɛ̀i i golea.*

8 *Gbamailɛ̀ Sadusisia tɛ hijɛ̀ gbɪ̀ ndowu, Ngɛ̀wo lɔ̀-mo ɪ̀ na, ngafa ɪ̀ na: kɛ Farisia ti lumailo fɛ̀ngo ma.*

9 *Kɛ ti yɛ̀lɛ̀ wa gula: kɛ kolo nyɛ̀gi-bɛ̀lɛ̀sia ti Farisia ti galkɛ̀i ma, ti hijɛ̀a, ti likpo, tɛ, Mũ hinda nyamu gbɪ̀ lɔ̀ni kenɛ̀i ji hũ: kɛ ina ngafa mia i yia ngi yɛ̀, o Ngɛ̀wo lɔ̀-mo, wā pɛ̀ mu lapi Ngɛ̀wo ma.*

10 *Kɛ kina njta njta wa i hijɛ̀ni, kugba wai a luwa yɛ̀ ta Paulu bɛ̀la mbɛ̀la, i ndɛ̀nga ko-bɛ̀la ma ti yɛ̀i, ti ngi wumbu a kpaya ti lta, ti wa angiè gɔ̀rei hũ.*

11 *Kɛ ikpindi na i wɛ̀leni, Ndɛ̀moi i lɔ̀ ngi gbɛ̀la, i ndɛ̀, yɛ, Bi li i la, Paulu, gbamailɛ̀ kia bi*

nya jēlini Yerusalemā hū, ni bē lo ba nya jēli ma Rōma hū.

12 Kē kina ngēlē i ye wōni, Yahude-bela tēnga ti ngō yēla nyamu wua, ti ti vului gbōrō a ngeli, tē, tē mehe me, tē kpolē wē, ngīye kē ta Paulu wa.

13 Kē ti ye lēwēni nu fēlē gboyongo ma ti ngō yēla nyamui ji wuani.

14 Kē ti wa almami waisia yē, kē ndē-bela, tē, Mu mu vului gbōrōa a ngeli wa, mē, mē mehe gbī mē, ngīye kē ma Paulu wa.

15 Falē nā, wua wa ngu-hitē-bela, a ndē kugba wai ma, i yēi angiē wu yē sina, pēngō wē, wu lōni wu ngi mōli a hinda panda-wanda: kē mua, a lā bē a wa kpēla, mu hē gili gbatengo lē ngi wa va.

16 Kē kina Paulu ndē-nyaha-lōi ngi lōi i ti lalēi menini ngi gulo, kē i ya, i wua goro hū, i ndē Paulu ma.

17 Kē Paulu i kugbēi yēla walea ngi yē, i ndē, ye, Wa a nda-kpau i ji kugba wai yē: gbamailē njia lo ngi la ndē va ngi ma.

18 Kē i ngi wumbua, i wa angiē kugba wai yē, i ndē, ye, Paulu kpindi wēlēi-bu-moi i nya walēni ngi yē, i nya manēnē ngi wa a ndakpau i ji bi yē, na njia ngi la ndē va bi ma.

19 Kē kugba wai i ngi hōua lōkō ma, i li angiē kaka ma ndowu hū, i ngi mōli, ye, Gbē lo ba ndē nya ma?

20 Kē i ndēnga ye, Yahude-bela ti nda, tē ti ndē

bi ma, bi yɛi sina a Paulu ngu-hitɛi hɛ, Pɛngo bɛ ti lɔni ti ngi mɔli a hinda panda-wanda.

21 Kɛ bɛ luma ti wɛ: gbamailɛ tia lo lani ngi gulo, ti lɛwɛngo nu fɛlɛ gboyongo ma, nasia ti ti vului gbɔrɔni a ngɛli, tɛ, tɛ mɛhɛ mɛ, tɛ kpolɛ wɛ ngiye kɛ ta ngi wa: kɛ ti hɛ gili gbatengo lɛ nɛ, ta bi la gbɛ a tuma.

22 Kɛ kugba wai i pɛnga ndakpau i gbia, i ngi lahi, yɛ, Bɛ ndɛ numu gbi ma bɛ bi hindɛi jisias gɛnga angɛ.

23 Kɛ i kugba fɛlɛa walea ngi yɛ ti hondɔ ngɛla ngɛla mahɛ, yɛ, Kɔ-bɛla hondɔ fɛlɛ hɛgbatɛ, li va Kesarea, kɛ sɔ-bɛla, nu sawa gboyongo mahɛ pu, kɛ kpɛ-bɛla hondɔ fɛli, wamandɛ ndɛwɛ sawai ma a kpindi;

24 Wu huanga hɛgbatɛ, kɔ ti Paulu hɛi mahɛ, wu wa angɛi hinda gbɛ ɛ ngi wɛ samɛi Filiksi yɛ.

25 Kɛ i kolo nyɛgia ni, yɛ.

26 Klaudio Lisio sama yɛkpɛ wai yɛ Filiksi, bi gahɛ i yɛ kpau.

27 Kɛnɛi ji Yahude-bɛla ti ngi hɔui lo, tɛ, ti ngi wa: kɛ kpɛlɛi na ma kɛ ngi wa a kɔ-bɛla, ngi ngi gbia ti yɛya, kina ngi koni kɛ Roma-mo lo angɛi.

28 Kɛ kina ngi yɛ lɔni ngi hindɛi gɔ ti ngi mayia gɛni fa, ngi wa angɛi ti wu hitɛi hɛ:

29 Na ngi toni kɛ ti ngi mayia gɛni ti jawai va, kɛ tɛ nɛta gbi lɛni ngi va mahɔungo i ha ɔ ngi yili va.

30 *Kē kina ti ndēni nya ma, kē Yahude-bēla lo lani kenēi gulo, kē keyakpē ngi ngi lōa bi yē, ngi ndē ngi mayiagē-bēla-bē ma, ti ndē bi yama hindēi ti mayiageni fu. Bi gahū i yē kpau.*

31 *Kē kō-bēlēisia kia ti ndēni ti ma, ti Puulu wumbua, ti wa angiē a kpindi Antipatrisa hū.*

32 *Ngēlēi na ma i wōni, ti kpē sō-bēlēisia ti li angiē, ti yama goroi hū.*

33 *Nasia kina ti wani Kesarea, ti kolo nyēgingoi vēni samei wē, kē ti Paulu bē lōa ngi labu.*

34 *Kē kina Samēi i kōloi garani, kē i molia hēmbē i gbē lo i hū. Kē kina i kōni kē Kilisia-mo lo angiē;*

35 *Yē, nya bi layia meni lo, kina bi mayiagē-bēla bē ti walo. Kē i ndēnga ti ngi wu Herodē yia lē wēlēi bu.*

NGŪ XXIV.

Kē fōlō lolu na wōma, Anania almami wai i yēia ta ndē-bēlēisia kē njia lē-mo yēla, ngi bijēi lo a Tertulo, na i Paulu mayia gēni a samēi.

2 *Kē kina ti ngi walēni i gbia, kē Tertulo i tatōa a ngi mayia gēla, yē, A bia lo ma ndi-lēli gbōtō jolo, kē tōwō yēngē yēkpēi i wēma a mbōndēi ji a bi hinda golēi tuwōma.*

3 *Ma kuru lo ku gbi ma, kē hindēi gbi lō a sē-gbiala gbi, Feliksi betelango wai.*

4 *Kē kia ngā gbowu bi la, kōnē bē, li lō bi mu wō mēni kulō.*

5 *Gbamailē mu kenēi ji malša nu li hele-mo angiē, yēyē gula-mo angiē Yahude-bela gbi lta ndoloi gbi hū, kē tuwo-mo angiē Nasarene ti gakēi va.*

6 *Na bē yē i li i Ngēwo welēi bu nyani: na mu ngi hōuni, mē, mu ngi jēli kia mu jawai na.*

7 *Kē kugba wai Lysia i wāilo, i ngi gbia mu yēya a wōya.*

8 *I ndē ngi mayiagē-bela ma, yē, ti wa bi yē: na bi vului bi ngi hūgbenga lo, ba hindēi jisias gbi golo na va mu ngi mayia geni.*

9 *Kē Yahude-bela bē ti lumai lo, tē, Nī lo hindēi jisias ti yē na.*

10 *Kē Paulu na wōma samēi i ngi lōkōi yēni mēmē ngi ma yia va, i pōtē, yē, Kē kia ngi kōngo kē bi wēnga wō a nyama fō gbōtōma mbōndēi ji va, nya gōhuneingo lē ka, ngi kpembō wua nya vului va:*

11 *Gbamailē kō bi kō kē fōlōi i yēnga pu mahū fēlē kia gē ngi leni Yerusalemā hewē va.*

12 *Kē ti nya malēni Ngēwo welēi bu nga likpō a numā gbi o nga nungēisia jējia sunagogi hū bē, o tawai hū.*

13 *Kē tē hindēisia jēli nā na va ti nya mayia geni.*

14 *Kē ji lo nga gayēla bi ma, kē pēlēi na ta tōli a hairisi, ni lō nga hē nya kēisia ti Yēwoi ma, nga*

*hani gbi hōu a tonya nyēgingo sawai hū, ke turwoma-
yia-lē-bela ti golēi hū.*

15 *Ke nya lī welengo Ngēwo ma, na ti vului be
ti lumango ma, ke hijē lo a ye na ndowu tonya-bela
va ke kafa-bela va.*

16 *Ke ji hu lo nga lapi hū ngi nemahū jolo
ku-gbi ma hinda nyamu bāngo ma Ngēwo yē, ke
nunga.*

17 *Ke fō gbōtōma wōma ngi wailo a mbōya-hani
nyani-bela wē nya bōnda yē, ke sā-hania.*

18 *Ji ma lo Yahude-bela tēnga ti hijēni Asia ti
nya malēni nya wuango fō Ngēwo welēi bu a fahā ī
lē, o a yēyē.*

19 *Nasia mahōungo yelē ti ye bēi bi labu, ti hōu
nya la, ina hinda lo ti la nya va.*

20 *Ina na ī lē gbē jisia bē bēi ti ndē, ina ti
hinda nyamu loilo nya hū kia lē ngi ye lōni ngu-
hitē-bela labu.*

21 *Ngtye a wē a ngō yēlēi ji lo, na ngi gbarwuni
kina ngi ye lōni ti līa, Ndalōngo hijēi ma ndowu ti
nya walē nya mōli va bi labu a fōlōi ji.*

22 *Ke kina Feliksi hindēi jisia menini, i pēlēi na
hū gongo panda-wanda, i ti yama wōma, i ndē, ye,
Kina Lysia kugba wai a yēima, nga wu yiēi
yafamēi golo.*

23 *Ke i ndēnga kugba ma i hondō yēla mahū i
Paulu mahū gbē, i ngi go a pēlē, ā ngi gobela
mabali ngi gbē-gbia va, o wa va ngi yē.*

24 *Ke fōlō tēnga wōma, kina Feliksi i wani ta ngi nyahēi Drusila na Yahude nyaha angiē, i nu lō Paulu va, i ngi wō mēni ndalōngo hinda hōulēi ma a tonya i Kristi hū.*

25 *Ke kina i yepeni tonya hinda va, ke ti yē hinda, ke sēli-hinda a wama, Feliksi i gbēli, i pōtē ye, Li bi wē kpēlēi ji va; kina ngi lōwo wanda jōa lo, nga bi walē lo.*

26 *Ngi li bē i ye ma lo, ye, Paulu i ngi gō a navō, kō i ngi vulō: falē i ye numu lō ngi gama pepe ngi walē va, i yepē angiē.*

27 *Ke fō fēlē wōma lo Porsio Festo i Feliksi hēmēi wumbu: ke Feliksi ngi lumango i ngau wanda gē a Yahude-bēla, i Paulu lō ngi yilingo.*

NGŪ XXV.

Kina nā Festo i ye wani hēmbeī hū, fōlō sawa wōma, ke i hijēa Kesarea, i yēi Yerusalema hū.

2 *Ke almami wai ke Yahude-bēla i ngu-bēla ti Paulu mayia-gēnga angiē, ta ngi manenē.*

3 *Ti lōni ti ngau wanda jō Paulu ma, tē, i nu lō ngi va i wa Yerusalema hū, ti lani ngi gulō pēlēi hū ngi wa va.*

4 *Ke Festus i pōtē, ye, ta Paulu lō Kesarea lo, ke ngi vului a yama lo na sangē.*

5 *I ndē, ye, Nasia ti wu lta ta gu a lila, gbē mu*

yēi ma tēni, ti kēnēi ji mayiage, ina hinda nyamu lo ngi hū.

6 Ke kina i ye lembini ti lia tēwēngo fōlō pu ma, ke i yēinga Kesarea; ke fōlōi ipēkēi na ma, kia i hēni njia lēmēi, ke i nu lōa ti wa a Paulu.

7 Ke kina i ye wani, Yahude-belēi nasia ti hijēni Yerusalema ti lō ti ngi bēmbē, ti mayiage gbōtō la Paulu ma, ke i minigēa, na tē gu a sēlila.

8 Kina i kpembōni ngi vului va, Yahude-bela ti jawai ma ī lē, o Ngēwo velēi ma, o Kesari ma, ngi hinda nyamu gbi wēni.

9 Ke Festo ngi lumango i ngau wanda ge a Yahude-bela, i pōtēa Paulu ma, ye, Ba lelo Yerusalema-hū, ti bi jēli na a hindēi jisia nya labu?

10 Ke Paulu i ndēnga, ye, Ngi lōni Kesari yia lēmēi lo, hindēi mahōungo ti nya jēli na: ngi hinda nyamu gbi wēni a Yahude-bela, kia bi vului bi kongo lēn.

11 Gbamailē, ina hinda nyamu-mo lo angē, o ngi hinda gbi wē mahōungo ha va, ngē mawali ha va: ke ina hindēi jisia tī ni na jisia ti nya mayiagēi la, numu gbi ē nya vē tī wē. Nga gbia lo Kesari yē.

12 Ke Festo, kina i wu hitēni a ngu-hitē-bela, i pōtēa, ye: Bi gbia Kesari yē? Kesari yē lo ba li.

13 Ke fōlō tēnga wōma, mahēi Agripa ke Bernike, ti wa Kesarea va va Festo ma.

14 Ke kina ti ye lembini na fōlō gbōtōma, ke Festo i Paulu yiēi genga a mahēi, ye, Kēna yēla lo na, na Feliksi i ndōni ngili hū.

15 Kina ngi ye Yerusalema hū, almami waisia ke Yahude-bela indē-beleisia ti ngi mayiagea angē, ti lōngo a nyama-ya ngi ma.

16 Nasia ngi ndēni ti ma, nge, Roma-bela tī wē hinda ya na nu vē va ha va, ngiye na ti ngi mayiageni ngi mayiage-bela ta ye ngama, ti gbē ngi ma i yia ngi vului va, ndalōngo hinda nyamui ma ti ngi mayiageni fa.

17 Falē, kina ti ye wani bēi, ngi gbendeni, ngēlēi na ma i wōni, ke ngi hēinga njia lēmei, ngi ndē ti wa a kenēi.

18 Na kina mayiage-bela ti lōni ngi va, tī wani a mayiage gbi hindēi nasia nyoko va ngi ye gili la :

19 Ke njia tēnga lo ti la ngi va tī hē-wēlēi va, ke nu yēla va, Yisu, na i ha wō, na Paulu i ngi la lōni ma, ye, ngi vulungo lē.

20 Ke kia nya nēmahū i wuni njiei nyoko va, ngi ngi moli, nge, ina a lilo Yerusalema hū, ti ngi jēli na njiei jisias va.

21 Ke kina Paulu ndēni, ye, ti ngi mahu-gbē ngiye ke a njia menī Augusto la, ngi ndē ti ngi mahū-gbē ngiye ke nga ngi lō Kesari yē.

22 Ke Agripa i ndēnga Festo ma, ye. Nya vului bē ngi lōni ngi kenēi layia menī. Ke i ndēnga, ye, Sina lo, ba ngi layia menī.

23 Ke i ngēlēi na ma i wōni, kina Agripa i ye wani, ke Bernike a mala mala wa, i wua njia menī mēi ta kugba waisia, ke ngu-bela ti ta-wai hū, kina Festo i ndēni, ke ti wa a Paulu.

24 Ke Festo i ndēnga, ye, Mahēi Agripa, ke nungeṣia gbi ti bēi ma tēni, wu kenēi ji loa, na va Yahude-bela vahēi gbi ti gēnga angē Yerusalemahū, ke bēi bē, ta gbau, tē, Ma ī hōuni i ye ngēlē mahū gboma.

25 Ke kina ngi toni ke ī hinda gbi wēni mahōungo i ha, ke ngi vului bē i gbianga Augusto yē, nya li lo ma ngi ngi lō.

26 Na va hinda gbī na nga nyegi nya lē-moi yē. Falē ngi wanga angiē wu labu, ke bia gbēkpē bi labu, O mahēi Agripa, ta lo wu ngi hugbēnga lo, ngi hani jō nyēgi va.

27 Gbamailē ngi tonga ke nemahū lēwē ya na, kpindi welēi bi-mo lō va, ke bī hindeṣia geni ti ngi mayia geni fa.

NGŪ XXVI.

Ke Agripa i ndēnga Paulu ma, ye, Mu lekpea bi we bi yia bi vului va. Ke Paulu i ngi lōkōi lambōa, i kpembō wua ngi vului va.

2 Ndalōngo hindeṣia gbi ma Yahude-bela ti nya mayia geni fa, Mahēi Agripa, ngi gilia ke nya

gahũ gbia, ji va nga kpembɔ wua ma nya vului va a fɔlɔi ji bi labu.

3 Ji gbɛkpɛ ngi bi gongo kɛ bi Yahude-bɛla ti wɛ-hindɛi gbi hugo lo panda-wanda, kɛ ti yiɛisia, falɛ nga bi manɛnɛ, bi lɔ, bi nya layiɛi mɛni.

4 Nya wɛ-hindɛisia kia wogba ngi njio hũ na a tatɔ gbɛlɛi nya nda bɔnda lia ti Yerusalema hũ, Yahude-bɛla ti gbi go lo ;

5 Nasia ti nya gongo tatɔ gbɛlɛi ma, ina ta sɛli lo, kɛ kia mu hɛ-wɛlɛi na i kaka yawoyo hindɛi, Farisi-mo lo angɛ.

6 Kɛ ngi lɔnga nã, ta nya jɛli ndi wɛlɛ-mɛi va Ngɛwo i ndɛni mu kɛisia ma :

7 Na ma lo mu bɔnda pu mahu fɛlɛisia, ta Ngɛwo hinda wɛ a di a fɔlɔ kɛ kpindi, ti li ma ta wama. Ndi wɛlɛmɛi na va lo, mahɛi Agripa, Yahude-bɛla ti nya mayia genɛi fa.

8 Gbɛ va lo ba gili bɛ hinda mia numu ɛ hɔu a tɔnya, kɛ Ngɛwo a hɛi gbia lo ndɔwu ?

9 A tɔnya ngi gili lo nya vului nemahũ, nge, mahɔungo lɛ ngi hinda gbɔtɔma wɛ ipɛlɛ ma Yesu Nasareti-moi bijɛi ma.

10 Ihindɛi na lo ngi pɛni bɛ Yerusalema hũ : kɛ hɔli-bɛla gbɔtɔ-ma lo ngi ti gbɔwuni kpindi wɛlɛ bu, kina ngi kpaya jɔni almami watsia yɛya ; kɛ kina ti yɛ ti wa, nya wɔ i yɛ hu lo.

11 Kɛ nga ti mɔnɛ ku gbi ma sunagogi gbi hũ, nya gbɔnda ti ma ti njia nyamu lɛ Ngɛwo ma ; kɛ

kina nya li lēwēni gboñ ti ma, ngi ti yakpēilo a nyamu ngi hiti sọ hōta lawā ma.

12 *Na hū lo kia ngi lini Damasko a kpaya ke ngōwili nyēgingo almami watsia yēya.*

13 *O mahēi, ngi toilọ pēlēi hū a fōlō ngundia fōfō a hijē ngēlē gōhū, pindengo fōlōi vōgī mahū, a wō nya bēmbēngo, ke nasia ti jiana angē.*

14 *Kē kina mu gbi mu gulani ndoloi ma, ngi ngō menī a yia nya yē, a ndē Hebru yiēi hū, yē, Saulu Saulu, gbē va lo ba nya yakpē a nyamu? Kpakpau-ngo lē bi va bi gowo vali ngalīsia ya.*

15 *Kē ngi ndēnga, nge, Yē lo abiē, Ndēmōi? Kē i ndēa, yē, Nya lē Yesu, na ba ngi yakpē a nyamu.*

16 *Kē hijē, bi lō bi gowo ma; jī va lō ngi gēa abiē lōkō lō va bi ma bi wē a almami ke sēli-mo kindēi jisīa va na bi toni, ke hindēi nasīa va nga gema abiē.*

17 *Nga bi bawō lo nungeīsia yēya ke kafrīsia, nasīa ngi bi lō ma nā ti yē.*

18 *Ti yametsīa lawō va, ti wō vē kpindi ma ti wōtē fōfō yē, ke ti. wō vē Satana gbayēi ma ti wōtē Ngēwo yē, kō ti manuma jō hinda nyamua va, ke tiē pō-hani jō nasīa lta ti wuango fō a hinda hōula a gonya na i nya hū.*

19 *Ji ma lo, O mahēi Agrīpa, ngi wō hū gbondani ngēlē gōhū hēngēi ma :*

20 *Kē ngi ke pēñ atiē ti Damasko, ke Yerusalemā*

hũ, ke Yudia lateisia gbi hũ, ke kafrisia yɛ, nge ti wɔtɛ, ti yama Ngɛwo yɛ, ti ngɛngɛa wɛ mahɔungo. pɔtɛ hinda va.

21 *Hindɛi jisias va lo Yahude-bɛla ti nya hɔuni Ngɛwo wɛlɛi bu, tɛ ti nya wa.*

22 *Falɛ kina ngi kpoma jɔa a Ngɛwo, ta mia ngi lɔni a fɔlɔi ji, nga sɛli imumua yɛ ke imbamba, ngi hinda wɛka lɛma tɛwɛngo nasia ma tuwoma yia-lɛ-bɛla ke Musa ti ndɛni tɛ a wama.*

23 *Tɛ, Kristi a mone lo, ke ta lo a wɛma ihalagɛ a gbia ma ndowu, i fɔfɔ ge a nungeisia, ke kafrisia.*

24 *Ke kia i yiana ni ngi vului va, Festo, i ndɛ ngɛlɛya, yɛ, Paulu, bi wui i wɔtɛa; kara gbɔtɔa tunu i pɛnga bi gbɔwa.*

25 *Ke i ndɛnga, yɛ, Ngɛ gbɔwani, Festo, beɛ lɛwɛngo wai; ke ngi tonya yiɛisia lo lɛma ke nemahũ lɛwɛ.*

26 *Gbamailɛ maheɛi i hindɛi jisias go lo, na be gulɔ ngi yiamasahɛin: gbamailɛ nya li i ndɛa nya ma, yɛ hindɛi jisias i ngɛla be lowungo i lɔ ngi ma; gbamailɛ hindɛi ji i wɛni kundo hũ.*

27 *Mahɛi Agripa, Bi tuwoma yia-lɛ-bɛla hɔua a tonya? Ngikolo ke bi hɔua a tonya.*

28 *Ke Agripa i ndɛnga Paulu ma, yɛ, I lɔnga tɛ bi nya li wɔtɛ wɛ va a Kristi-mo.*

29 *Ke Paulu i ndɛnga, yɛ, Nga yɛ lo Ngɛwo, a wɛ a bia lɛkɛ, ke nasia gbi be ta nya wɔ meni*

a fōlōi ji, ti lō tē ke ti wē keyakpē kia nyoko gbi na, ngiye ngilī ji.

30 Ke kina i ndēni ni, ke mahēi i hijēa, ke samēi, ke Bernike ke nasia ti ye hēini ta tēni.

31 Ke kina ti lini kaka ma, ti yepe ti nyonyo ma, tē, Kenēi ji ī hinda gbī wēni mahōungo ha va o ngilī va.

32 Ke Agripa i ndēnga Festo ma, ye, Mā gbē lo kenēi ji ma i li, kea ī gbiani Kesari yē.

NGŪ XXVII.

Ke kina ti ye ndani ke ma li lō Italia a ndende hū wē ti Paulu vē ke kpindi wele bu-bela wēkā nu yēla wē ngi bijēi lo a Julio, kugba angiē hondō yēla mahū Augusto lai hū.

2 Ke kina mu wilini Adramitiuma lēndē hū, mu kpia, mē mu jia fēfē ma a Asia gakeṣia ma wē, nu yēla Aristarko, Makedoni-mo i Tesalonika ma tēni yelē.

3 Ke fōlōi ipēkēi ma, ke mu ti gbia Sidon. Ke Julio i ngau wanda ge a Paulu i ngi go a pēlē i li ngi mbanga yē, ngi vului juju va.

4 Ke kina mu ndende gbiana na, mu jia fēfē ma a Kipru ma bui wē, gbamailē fēfēi wōtēnga yelē.

5 Ke kina mu jiani fēfē ma Kilisia gbōyēi mahū ke Pamfilia, ke mu wa Myria i Lysia.

6 Ke na lo kugbēi i hondō yēla mahū i Aleksan-

dria lēndē lōni, i fēfē ma a li Italia; kē i mu wua hū.

7 Kē kina mu yē jiani fēfē ma legi legi fōlō gbōtōma, kē i gbōwu lo mu wani Knidu fēfēi i lumani mu wē, kē mu jia fēfē ma a Kreti ma bui wē, Salmōne lēngēi;

8 Kē mu lēwēi bē ma, kē mu wa hinda yēla na ta tōli a Ndende-hēle ma nyandēngoi; na gbēla lo tawai Lasea i yē na.

9 Kē kina nā-mu gbēndeni kpōtō, kē kina nā jia la fēle ma nyamungo yelē, gbamailē su-hōu lei i yē lēwēa nā, kē Paulu i ti lahia.

10 I ndē ti ma, yē, Nya kēni; ngi tōnga kē jiēi ji a wēma a kpunde lo, kē ndohū gbōtō, hake lēkē ī lē, ta ndendēi, kē mu levutsia bē.

11 Kē kugbēi hondō yēla mahu i gbi hōu-moi lo hōuni a tōnya, kē ndende-moi, i lēwē hindēi nasia ma Paulu i ndēni.

12 Kē ji ndende helemēi i yē gbēkpēni kole-gbēi lēwē va na, ti gbōtōma ti ndahi wua gbia va na, ina pē gī lo na ti hiti Fenike, kole-gbēi-lēwē va na; hindēi na Kretē lēndē-helema lē, i lani mbui ma gbundo hū kē mahui ma gbundo hū.

13 Kē kina mbui vefēi i veni lē, ti yē tō ti ti limēi jōa, kē ti gbia na, ti jia fēfē ma a Kretē gbēla wē.

14 Kē hū ī lembini, kē vivi vefē na ta tōli a Eurōklidon i hōa ma.

15 Kē kina i ndende gbavōni, kē ī guni a lila fēfēi mahū, kē mu gbēa ma i yēi.

16 Kē kina i yēini tī yēla mabui na ta tōli a Klauda i gbōwui lo ma lā a ndende wulōi jō gbōma.

17 Na kina ti teni, kē ti kpōma wēa, ti ndende wai imbui yili; kē kina ti luwai ta gula woi ndevu nanyēi hū, kē ti juwai yēinga, ni lo ti yēi hū gbi.

18 Kē kia mu gbavōni ka ka a vivi, fōlōi ipēkēi ma, kē ti ndendēi hūgbia;

19 Kē fōlōi i sawagēi ma, kē mu ndende wai ma hakēi wilia a mu vului mu lōkō.

20 Kē kina fōlōi o lumbelēkēisia tī geni fōlō gbōtōma, kē vivi ī gulō i lani mu ma, ndi welemēi gbi kē ma bawō lo kē i bā mu hū.

21 Kē na wōma ti su-hōuni ka, Paulu i lō ti lta, i ndē, yē, Nya keni, nyandēngo yelē wu nya wōi meni, wā gbia Krete ma, mu kpundēi ji jō kē ndōhui.

22 Kē nā ngi wu nepōa wu lī i la: gbamailē ndōhu gbi ē yē na ndevu va wu lta, ngiye kē ndendēi.

23 Gbamailē Ngēwo-lō-moi i lōi lo nya gbēla a kpindi ji, na ngi wō angē, kē na nga ngi hinda wē.

24 Ye, Ba luwa, Paulu pē gī i na ta gbia lo abiē Kesari-labu: kē kpē le, Ngēwo i nasia gbi vēa bi wē ta jia abiē.

25 Falē, nya keni, wu lī i la: gbamailē ngi

Ngēwo hōua a tonya, ke a wēma lo kia i ndēi lo nya ma.

26 Ke ma holo ti yēla ma.

27 Ke kina kpindi i pu mahū nanigēi i ye hitini, kia mu ye leni ma yēi Adria hū, ba to a kpindi lia, ndende-bēla ti kara tē ti lāla kenye yēla gbēla ;

28 Kina ti humani ti to hōu nu gboyongo: ke kina ti lini huguhango kulō, ti huma gboma, ti to hōu pu mahū lolu.

29 Ke kina mu luwani kō ma hō woi kotua ma, ke ti kolu gula nani ngōtō mahu, ti lōni ngēlē i wō.

30 Ke kia ndende-bēla ti yei ti wēla ndendēi hū, kina ti ndende wulōi yēini gbōyēi hū, ta lōkō jia ti yama pēngo bē ti kolu lo gula ma ndendēi wumbēi.

31 Paulu i ndē kugbēi ma i hondō-yēla mahū, ke kō-bēleisia, yē: Ngīye jisīa ta lō ndende wai hū, wē bawō.

32 Ke kō-bēleisia ti ngēyeisia lēwēa ti ndende wulōi ma, ti gbē ma i gula.

33 Ke kina ngēlē i ye wōma, Paulu i ti gbi manene mēhe mē va, ye, Fōlōi ji i pu mahu nanigē lo wu lembia, wa su-hōu, wu la ī jani a mēhe.

34 Falē, kone bē a mēhe mē, gbamailē ji wu gahūi va lē: gbamailē gundia yēla bē ē gbēnda wu yēlagē bē wu mba.

35 Ke kina i ndēni ni, i kpohū wumbu, i sē-gbia

Ngēwo ma ti gbi yama: ke kina i ngalēni, i tatō a mela.

36 *Kpēlēi na lo ti gbi ti lī i lani, ke tia be ti mehe menga.*

37 *Ke mu gbi mu ye ndende wai hū, nunga hondō fēlē ke nu sawa gboyongo mahū pu mahū wōita.*

38 *Ke kina ti mehe meni i gu atiē, ke ti ndende wai hū gbia, ti mbei wili njiēi hū.*

39 *Ke kina ngēlē i ye wōni, tī ndoloi goni: ke ti kpēla yēla longa ndende ligbi ma i ma, hu lo ti karani ina pē gī lo na, ti ndende wai lukpē hū.*

40 *Ke kina ti koluisia lēwēni ke, ke ti gbia gbōyēi līa, ti gbī i ngēyēisia vulō, ti fefe gōlēi i tuwo gēlēi le fefe wē, ti pōtē ngtye ma.*

41 *Ke kina ti gulani hinda yēla nja fēlē gōmēi na, ke ti ndende wai hēinga; ke i ngumēi i gba kpan, i hēi ē jejia, ke i ngōtōmēi i wōlōi lo a njagatīsia ikpayēi.*

42 *Ke kō-beletsia ti ndei ye lo te ti kpindi welēi-bu-bela wā, kō ti yēla be a lapi, i fō.*

43 *Ke kugbēi ihondo yēla mahū, ngi lumango Paulu barwō va, i ti huhōu na ma ti karani; i ndē, ye nasia ta gu a lapila, tia yēsē ti wili njiēi hū, ti lī ngtye ma:*

44 *Ke nasia ti lōni, ti lēnga gbēmbēlēa ma, ke ti lēnga ndendēi i kēkēisia ma. Ke ni lo i wēni, ke ti gbi ti fōa ngtye ma.*

NGŪ XXVIII.

Ke kina ti ye fōni, ke ti kongga te tī la lo a Melita.

2 *Ke kenye hū-bela hinda wandēi ti keni amuē ī gulō : gbamailē ti ngombu yatēi lo, ti mu gbi guru, ndalōngo njēi ma i ye wani a yoro ; ke kolēi va.*

3 *Ke kina Paulu i ye nguru yili yandoni, i ti la ngombui ya, ke tupa i gbia nduēnduē va ; i hele a ngi lōkō.*

4 *Ke kina kenye hū-bela ti toni huēi i hele a ngi lōkō, ti ndē ti nyonyo ma, te, Pēka gbī ma, kenēi ji nu-wā-mo lo na gbama lo i fōnga gbōyēi hū, ke hū nyo ī lumani i lō ngēlē bu.*

5 *Ke i huei jejia a gula ngombui ya, ke hinda gbi ī ngi wēni.*

6 *Ke ti kpēi lo kina a vēma, o kina a gulama, i ha kpulēr : ke na wōma ti kpēni ka, ti to hinda gbi ī ngi wēni, ti ti nēmahūisia wōtē, te, Ngēwo mia angiē.*

7 *I tateisia yakpē hū lo ndolo-jongo i ye na tī i ngui va, na ngi bijei lo a Publio : na mu guruni, a ndī wanda i mu wua pelēi bu fōlō sawa va.*

8 *Ke kina i ye wēni, ke Publio ngi kei i la mavula higbe hū, ke ndengbe nama : na Paulu i wuai ngi yē, i he, i ngi lōkōi we ngi ma, i ngi bawō.*

9 *Kē kina ji i ye wēni, pēkā bē ti ye higbē hū tī hū, ti wailo, i ti bawō.*

10 *Nasia ti mu belē hōuni a mbelē hōu gbōtōa ; kē kina mu lini, ti hakēi nasia wēlē lo mu wōma, na mani i ye mu ma.*

11 *Kē ngalu sawa wōma, kē mu wilia Aleksandria lēndē wa hū, na i kolē gbē lēwēni tī hū, na ngi luawōi a Kastoro kē Poluksi.*

12 *Kē kina mu tigbini Syrakusa, mu yi na fōlō sawa.*

13 *Kē mu gbia na mu mbēmbē, mu wa Regiuma : kē fōlō yēla wōma, mbui vefēi i vē, kē fōlōi ipēkēi ma, mu wa Puteoli.*

14 *Hindēi mu mu mbanga malē na, ti mu hūhōu mu yi ma tēni fōlō wofēla : ni lo mu lini Roma-lēnga.*

15 *Kē na lo kina mu mbanga ti mu ma lōwo mēnini, kē ti wa ti mu malē ti hiti sō Apii Foruma, kē Baba sawaisia : nasia kina Paulu ti loni, i sē-gbia Ngēwo ma, i ngi lī hōu kpan.*

16 *Kē kina mu wani Roma kugbēi ihōndō yēla mahū, i kpindi wēlē-bu-bela wēa kugbēi wē mahugbē-bela va : kē ti gbēilo Paulu ma i hēi a ngi wumagē ta kō-mo yēla i ye ngi mahū-gbē.*

17 *Kē kina i ye wēni, ku sawa wōma, Paulu i Yahude-bela inguisia wālē hinda yēla : kē kina ti ye yandoni, i ndē ti ma, ye, Ndē-bela nya mbanga, gbama lō ngi hinda gbi wēni nungetsia ma, o mu*

keṣia ti wē hindā ma, ke ti nya v̄ei lo Yerusalema hū a kpindi welēi bu-mo la, Roma-bēla ti yēya.

18 *Nasia kina ti nya hūgbēni, ta gbē lo nya ma ngi li, gbamailē hinda gbi ī yē nya hū ha va.*

19 *Kē kina Yahude-bēla ti gbondāi ma, na va lo ngi gbiani Kesari yē; tī yēi hinda lo nya la nya bōnda mayia ge va.*

20 *Falē jī va lo ngi wu walēni, wu lo va, ngi yepe awuē: gbamailē ndalōnga Israeli li welēi ma lo, ti nya yilini a jōwoi jī.*

21 *Kē ti ndēnga ngi ma, tē, Mū kolo gbī jōni a hijē Yudia ndalōngo bi ma, kē mu mbanga ti wani, tī inyamū gbi lēni bi va.*

22 *Kē mu lōni mu menī abiē bi nemahū lo a gbē: gbamailē a wē a kakei jī va, mu kolo kē ti njia nyamu lēma lo fa hindēi gbi lo.*

23 *Kē kina ti yē lōkō lōni jōlō ma ngi wē, ti gbōtōma ti wa ngi yē ngi yimēi; nasia i Ngerwo genyēi hūgeni atiē; kē i sēli, a ti lī wōtē Yesu va Musa jawāi hū kē tuwōma-yia-lē-bēla ti goloī hū, a tatō a ngēnda ngīyē kē kpoko.*

24 *Kē ti lēnga ti hindeṣia hōwilo a tōnya na i ndēni, kē ti lēnga tī hōuni a tōnya.*

25 *Kē kina ti wō ī yēni yēla ti nyonyo ma, kē ti ya, na wōma Paulu i njia yēla lēni, yē, Hōli Yafēi i ndēi lo a tōnya a tuwōma-yia-lē-moi Esaiā mu keṣia ma.*

26 *Yē, Lī nungēi jisīa yē, bi ndē, bē, a wē a*

mēni, wa mēni lo, kē wē hugo; a wē a to, wa tolo, kē wē hū lo.

27 *Gbamailē nungēi jisias ti lī i wulōnga, kē ti wōlīsia ti hū gbondanga, kē ti yamēisia lo ti kpowunga; ta lo woi a ti yamēisia, ti mēni a ti wōlīsia, ti hūgo a ti līsia, ti wōtē, ngi ti bawo.*

28 *Falē a ko kē Ngēwo bawo hindēi tēwēngo lē kafriisia wē, kē ta mēni lo.*

29 *Kē kina i njiēi jisias lēni, kē Yahude-bēla ti ya ti mawali hōu gboñ a lī nyonyo.*

30 *Kē Paulu i hēi lo fō fēlē panda-wanda ngi wu ma wēlē bu ma pawa wēlēngō, i nasias gbi guru ti wani ngi yē.*

31 *A Ngēwo genyēi hū yia lē, a hindēi nasias gara ti Ndēmōi Yesu Kristi va a ngau lēwē gboñ, numu gbi ī ngi mabalini.*

(Tō-bēla ti wē-hindeisia ti gelemēi.)